

DIE UITVOER VAN 'N GEMEENSKAPSASSESSERING

'n Praktiese Gemeenskapshandleiding

**[Met voorbeelde van die Railton Gemeenskapsassesserings-
projek, uitgevoer in Railton, Swellendam, Suid-Afrika in 2010]**

**'n Projek in samewerking met die Railton Stigting en die
Universiteit Stellenbosch**

November 2010

ISBN: 978-0-7972-1292-3

Die Navorsingspan:

Agter: Grant, Reagan, Sandy, Tony, Searle, en Basil

Voor: Jamie-Lee, Deidre, Annuske, Fiona, Lorenza

Basil May (Railton GAP Projekbestuurder)
Prof Sandy Lazarus (Spanleier)
Prof Tony Naidoo (Mede-leier)
Grant Demas (Universiteit Stellenbosch)
Lorenza Williams (Universiteit Stellenbosch)
Deidre Sauls (Railton, Swellendam)
Fiona Filander (Railton, Swellendam)
Reagan Kamfer (Railton, Swellendam)
Annuske Klaasin (Railton, Swellendam)
Searle Korasie (Railton, Swellendam)
Jamie-Lee Martin (Railton, Swellendam)

Doel van die Handleiding

Die doel van hierdie handleiding is om die navorsingsproses met ander mense te deel sodat hul op hul beurt dieselfde proses in ander gemeenskappe kan gebruik. Hierdie tipe navorsing is waardevol in die proses van gemeenskapsontwikkeling, en om die rede wil ons graag die ervaring van gemeenskap-deelnemende navorsing met ander deel. Ons hoop dat hierdie handleiding as 'n riglyn sal dien vir enige gemeenskapsleier, opvoeder of navorser wat soortgelyke projekte wil loots. Alhoewel daar ander maniere is om hierdie tipe navorsing te doen, mag u dalk baat by die manier waarop ons die gemeenskapsassesserings-proses benader het. Ons sal in hierdie handleiding agtergrondinligting verskaf wat as konteks sal dien vir die uitvoer van dié tipe navorsing. Die onderskeie stappe van hierdie proses sal ook belig word. Ons gebruik werklike voorbeelde van die Railton Gemeenskapsassesserings-projek (GAP) om die egtheid van die navorsingsproses weer te gee. Raadpleeg asseblief ook die "Railton Community Assessment Project Research Report" vir addisionele inligting oor hierdie navorsingsaktiwiteite en bevindings. Ons hoop dat beide u en u gemeenskap hierdie handleiding tot groot nut sal vind.

INHOUDSOPGAWE

	Bladsynommer
Gemeenskapsassessering	4
Gevallestudie: Railton (Swellendam) Gemeenskapsassesserings-projek (GAP)	6
Fases in die Navorsingsproses	13
Fase 1: Voorbereiding vir die navorsing	13
Fase 2: Skets 'n beeld van die gemeenskap	17
Fase 3: Werkswinkels vir die kartering van Gemeenskapsbates	21
Fase 4: Uitvoer van opnames	31
Fase 5: Onderhoude met sleutelinformante	35
Fase 6: 'n Staptog deur die gemeenskap en foto-stories	37
Fase 7: GIS Kartering van Gemeenskapsbates	38
Fase 8: Data-ontleding	39
Fase 9: Deel die Navorsingsresultate	41
Fase 10: Opskryf van die Navorsing	42
Navorsingsgebruik: Die Uitdaging van Aksie	43
Dankbetuiging	45

GEMEENSKAPSASSESSERING

Wat is Gemeenskapsassessering?

Gemeenskapsassessering is 'n roete tot navorsing wat gemeenskapsontwikkeling bevorder. Dit behels die volgende: 'n Lys van die sterkpunte wat reeds in die gemeenskap bestaan, word gemaak; behoeftes word bepaal; en laastens word vasgestel wat moet gebeur om verandering en ontwikkeling te

Hier volg verskeie **beginsels** wat as riglyne mag dien vir enige gemeenskapsassessering-proses:

- Versterk gemeenskapsvertroue, -gees, -eenheid en –trots
- Bevorder gemeenskapsbetrokkenheid
- Organiseer en mobiliseer mense om gemeenskapskwessies aan te spreek
- Bou voort op wat reeds binne die gemeenskap gebeur, soos verskeie gemeenskapsaangeleenthede en help om sosiale kapitaal (social capital) te skep.
- Vestig geloof dat die plaaslike mense in die gemeenskap daartoe in staat is om die probleme binne die gemeenskap op te los
- Help mense om die geleenthede vir groei en ontwikkeling raak te sien
- Help mense om hulself as te sien as burgers wat 'n positiewe bydrae tot die gemeenskap maak
- Skep 'n bereidwilligheid om na ander uit te reik
- Kweek hoop
- Mobiliseer vermoëns om konkrete uitkomst, insluitende ekonomiese ontwikkeling te produseer

bevorder.

Sosiale Kapitaal ("Social Capital"): 'n Konsep uit die Sosiologie, algemeen gebruik om te verwys na die verband of netwerke en verhoudings binne die samelewing

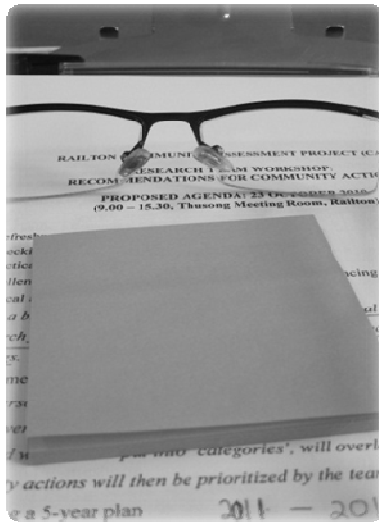
Deelnemers: Mense wat deelneemaan die navorsingsproses, hetsy om werkswinkels by te woon, 'n vraelys gedurende opnames te voltooi, of met wie onderhoude gevoer is.

Gemeenskapsassessering is 'n inklusiewe proses en die doel daarvan is om relevante inligting te verkry vanaf onderskeie bronne en deelnemers soos:

- Sleutelinformante of individue wat die betrokke gemeenskappe verstaan, byvoorbeeld gemeenskapsleiers
- Spesifieke groepe, (bv. Die jeug, volwassenes, senior burgers, mense met gestremdhede, werkloses)

- Verenigings en organisasies (bv. Nie-Regerings Organisasies (NRO's), Gemeenskapsgebaseerde Organisasies (GGO); Geloofinstellings - Geloofgebaseerde Organisasies, kulturele organisasies, klubs)
- Instellings, (bv. Parke, biblioteke, skole, polisie, hospitale, klinieke, regeringsdepartemente)
- In die geval van Railton/Swellendam het ons ook professionele beroepsmense genader wat na die stad verhuis het en daar werkagtig is, maar steeds belangstelling toon in hul gemeenskap en in die ontwikkeling daarvan wil belê

Ons benadering

Die navorser kan verskillende tipes “brille” opsit wanneer navorsing gedoen word. In baie gevalle word die “bril”-tipe beïnvloed deur die doelstellings en mikpunte (dit wat deur die navorsing bereik wil word). In die geval van die Railton Gemeenskapsassesserings-projek (GAP) het ons die **Gemeenskapsgebaseerde Deelnemende Navorsing (GGDN) benaderings- “bril”** gekies.

“GGDN is ’n samewerkende benadering tot navorsing wat alle vennote binne die navorsingsproses insluit en die unieke sterkpunte van elkeen erken. GGDN begin met ’n navorsingsontwerp wat van belang is vir die gemeenskap met die doel om kennis en aksie vir sosiale verandering bymekaar te bring.” (Duran & Wallerstein, 2009)

Beginnels van ’n Gemeenskapsgebaseerde Deelnemende Navorsing (GGDN)-benadering

- Die doel van hierdie navorsing is om ’n *balans* te handhaaf tussen navorsing en aksie
- Die navorsing wat uitgevoer word is *relevant* tot die gemeenskap, en gee karakter aan ontwikkeling
- ’n *Vennootskap* tussen belanghebbendes word bevorder (bv. Die Universiteit en lede van die gemeenskap). Elke vennoot se bydrae word erken en waardeer.
- Sommige lede van die gemeenskap se deelname in die uitvoering van die navorsing, varieer op ’n kontinuum van ‘*minimale deelname*’ tot ‘*volle deelname*’ in die navorsingsaktiwiteite
- Die deelnemers *groei en leer* saam met die verloop van die proses
- Die doel van hierdie benadering is om voort te bou op *sterkpunte*, sowel as *hulpbronne* binne die gemeenskap
- Die navorsingsbevindings en kennis word met die betrokkenes *gedeel*

GEVALLESTUDIE: RAILTON (SWELLENDAM) GEMEENSKAPSASSESSERINGS-PROJEK (GAP)

Motivering agter die Railton GAP

Die Railton GAP was 'n gesamentlike inisiatief tussen die Railton Stigting en die Universiteit van Stellenbosch. Die Railton Stigting, wat in 2006 begin is deur 'n Nederlandse weldoener, help die gemeenskap op verskeie maniere. 'n Verteenwoordiger van die Stigting het die Universiteit genader om die plaaslike gemeenskap by te staan deur aktiewe ondersteuning te bied met die identifisering van prioriteits-areas vir ontwikkeling binne die gemeenskap. 'n Projek-adviserende komitee (PAK) is aangestel om oor die projek toesig te hou. Hierdie komitee het bestaan uit navorsers, verteenwoordigers van die Railton Stigting, sowel as lede vanuit die gemeenskap. Die rol van die PAK was om advies te gee soos klaring oor etiese kwessies, die doelstellings van die studie, die navorsingsontwerp (hoe die navorsers van plan was om navorsing binne die gemeenskap te doen), asook om toesig te hou oor die projek se finansies. Om op hoogte van sake, met betrekking tot die navorsingsproses te bly, het die PAK maandelikse vergaderings gehou. Die GAP-navorsingspan is gevorm nadat daar onderhoude gevoer is met studente wat beurse vanaf die Railton Stigting ontvang. Die span het in totaal elf lede gehad, waarvan ses van die plaaslike jeug was.

Die steeds ontvouende storie van Railton...

Een van die GAP se mikpunte was om die geskiedenis van Railton te verstaan. Die inligting is verkry van die oueres (werkswinkels), die jeug (skool-opstelle), asook onderhoude en dokumentasie, en kan as volg saamgevat word.

"Bloemfontein-huis" in Railton

Tussen 1922 en 1925 het 'n groepie gesinne hulle in die area, nou bekend as Railton, Swellendam, gevestig. Een van hierdie gesinne was die Bloemfontein'e. Na die nuwe wetgewing van die 1950's en die Groepsgebiede wet, is Railton verklaar tot 'n gebied vir gekleurde mense. Dit het veroorsaak dat baie mense vanaf die dorp Swellendam na Railton moes verhuis. Die gemeenskap was 'n hegte groep vanaf die vroeë 1960's

tot 1980's en geleenthede soos konserte, mode-parades, atletiek, trompoppies en saamtrek-byeenkomste, was aan die orde van die dag. Die gemeenskap het oor die jare gegroei en bestaan tans uit meer as 20 000 inwoners. Die eenheid wat voorheen geheers het, is egter nie meer so sterk nie, aangesien baie mense Railton verlaat en elders gaan woon het, terwyl ander weer Railton hul nuwe tuiste gemaak het. Alhoewel die gemeenskap al baie hartseer-insidente beleef het, soos die busramp van 1975 (28 mense is dood), sowel as die huidige dwelmmisbruik

en fisiese geweld, het Railton steeds baie om te vier. Baie ontwikkeling het die afgelope jare plaasgevind: Twee skole is gebou, 'n dorpsbiblioteek, dagsorgsentrums, kerkgeboue, 'n gemeenskapsaal en die Thusong-meerdoelige sentrum. Baie mense het ook sukses behaal op die gebied van sport, akademie en die besigheidswêreld. Railton is waarlik 'n sterk gemeenskap en streef steeds na 'n beter lewe vir sy inwoners.

Railton GAP: Mikpunte en doelstellings

Die **doelstelling** van die Railton Gemeenskapsassesserings-projek was om 'n gemeenskapsassessering van Railton (binne Swellendam) te doen en sodoende die plaaslike gemeenskap en die Railton Stigting by te staan om prioriteits-areas vir gemeenskapsontwikkeling te identifiseer. Hierdie doel is nagestreef deur die kartering van gemeenskapsbates (insluitende sterkpunte en hulpbronne), sowel as 'n assesseringsproses van prioriteits-behoeftes. Spesifieke **navorsingsvrae** het die volgende ingesluit:

- Watter belangrike geskiedkundige gebeure, sowel as inligting moet in ag geneem word om die sosio- kulturele- ekonomiese konteks van Railton te verstaan?
- Wat is die sterkpunte, bates en hulpbronne wat tans bydra tot gemeenskapsontwikkeling binne Railton?
- Wat is die waargenome prioriteits-behoeftes met betrekking tot gemeenskapsontwikkeling binne Railton?
- Op grond van bogenoemde, wat is die prioriteits-strategiese areas vir gemeenskapsaksie oor die volgende paar jaar, en hoe kan huidige bates en sterkpunte gebruik word om geïdentifiseerde behoeftes aan te spreek?

Navorsingsbenadering en – ontwerp

Die spanlede het saamgewerk aan die navorsingsontwerp. Die ontwerp is in 'n akademies-gemeenskapskonteks ontwikkel en is gerig deur die fokus van die navorsing, naamlik gemeenskapsassessering wat die identifisering van gemeenskapsbates, prioriteit-behoeftes en aksies insluit. Die 10 fases wat u langsaan sien, sal later in meer detail beskryf word.

FASES IN DIE NAVORSINGONTWERP

Die GAP navorsingsontwerp het uit hierdie 10 fases bestaan:

1. Voorbereiding vir die navorsing
2. Historiese en huidige konteks van die Gemeenskap: Skets 'n beeld van die gemeenskap
3. Werkswinkels vir die kartering van Gemeenskapsbates
4. Uitvoer van opnames
5. Onderhoude met sleutelinformante
6. 'n Staptog deur die gemeenskap en foto-stories
7. GIS Kartering van Gemeenskapsbates
8. Data-analise
9. Deel die navorsingsresultate
10. Opskryf van die navorsing

Belangrike bevindings

Die 295 gemeenskapslede wat aan die navorsing deelgeneem het, het verskeie bates wat huidiglik in die gemeenskap bestaan, geïdentifiseer. Hierdie bates is in verskillende kategorieë ingedeel om die inligting wat van die verskillende deelnemers en deur verskillende metodes verkry is, te verfyn en om sodoende die navorser se taak te vergemaklik. Die bates wat hieronder genoem word, is op die volgende maniere vasgestel: Werkswinkels (66 oueres, volwassenes, jeug en dienssektore), gemeenskapsopname (200 jeug/volwassenes), individuele onderhoude, sowel as 'n bespreking met 'n fokus-groep (29 informante).

Bates	Genoemde voorbeelde
Geboue/strukture	Gemeenskapsaal; Thusong-sentrum; sportgronde; strate; huise
Gesondheidsdienste	Hospitaal; kliniek
Menslike sterkpunte	Talente; menslike potensiaal
Opvoedkundige dienste en projekte	Skole; Volwasse Basiese Opvoeding en Onderrig (VBOO) klasse
Gemeenskapsgroepe en –organisasies	Diere Beskermings Vereniging; “Love-life”-projek
Regeringstrukture en –dienste	Biblioteek; Suid Afrikaanse Polisie Diens (SAPD); poskantoor
Geloofsgebaseerde organisasies	Verskillende kerkgenootskappe
Vermaaklikheid	Sportgronde; sportklub; dansgroepe
Natuurlike omgewing	Die berg; natuurreserveaat (bv. Bontebok park)
Ekonomie/Besigheid/Werk	B&B's; hotel; winkels

Die deelnemers aan hierdie studie het ook verskillende behoeftes geïdentifiseer. Dieselfde metode (soos by die bates) is gevolg om die behoeftes van die gemeenskap te identifiseer, naamlik deur werksinkels, gemeenskapsopname, individuele onderhoude en fokus-groep besprekings.

Behoeftes	Genoemde voorbeelde
Voorsiening van voedsel	Voedingskemas en sopkombuise
Jeug-ontwikkeling	Jeugsentrum; jeugprojekte; opleidingsgeleentheid vir die jeug
Kulturele aktiwiteite	Moet Railton en Swellendam se geskiedenis insluit
Besighede en werk	Werkseleentheid; winkelsentrum
Geloof	Kerkkore; kerk-aktiwiteite
Gesondheidsdienste	Gesondheidsentrum; beradingseenheid en advieskantoor
Opvoeding	Meer skole en dagsorgsentrums in Railton self; meer onderwysers
Behoeftes met betrekking tot die mens	Opleidings- geleentheid; leierskap en ontwikkeling
Vermaaklikheid	Ontspanningsgeriewe; dans-, drama- en kunslesse; musieksentrum
Gemeenskapsfasiliteite	Swembad; ouetehuis; opgradering van sportfasiliteite
Gemeenskapsinfrastruktuur	Teerpaai; meer en beter kwaliteit behuising; gebruik die ou gevangenis vir verskeie doele (bv. opleidingsentrum)
Maatskaplike dienste	Beter polisie-dienste; beter sorg vir die ouers; rehabilitasie (alkohol en dwelms)
Morele ontwikkeling	Respek vir self en ander; werksinkels oor ouerskap; bemoediging om drome en doelwitte na te streef

Deelnemers is ook gevra om aanbevelings te maak aangaande stappe vir prioriteitsaksies in gemeenskapontwikkeling wat oor die vyf jaar geïmplementeer kan word. Die aksies is bepaal deur die behoeftes wat geïdentifiseer is. Soortgelyk aan die bates- en behoeftebepaling, is die volgende stappe vir aksie deur die deelnemers aan die werksinkels, gemeenskapopname en, individuele onderhoude en fokus-groep besprekings, aanbeveel.

Aksie	Genoemde voorbeelde
Opvoedkundige- en vaardigheidsontwikkeling	Meer skole; beter toerusting in skole; kursusse om vaardighede te ontwikkel
Vermaaklikheid en sportgeriewe	Swembad in Railton; ontspanningsgeriewe; beter speelparke en sportgronde
Jeug-ontwikkeling	Jeugsentrum; jeugprojekte; geleenthede om die talente van jonges te ontwikkel en geleenthede vir die talentvolle jonges om op te tree
Kulturele aktiwiteite en fasiliteite	Musiek-, dans en drama-klasse; ontwikkel klubs en verenigings; samewerking tussen kerkgenootskappe
Gesondheidsdienste	Rehabilitasie-sentrum (dwelm- en alkohol misbruik); holistiese gesondheidsdienste
Regeringsdienste en maatskaplike ontwikkeling	Teerpaaie; spoedbulte bou; elektrisiteit vir almal; ouetehuis
Besigheidsgeleenthede en ekonomiese ontwikkeling	Winkelsentrum in Railton; die skepping van meer werkseleenthede; fabrieke in Swellendam
Versekerdheid van voedsel	Voedingskemas
Behuising	Meer en beter kwaliteit behuising; die vermindering van die informele nedersettings
Morele ontwikkeling	Programme wat waardes soos respek en eenheid bevorder; werksinkels oor ouerskap
Veiligheid en sekuriteit	Satelliet-polisiestasie in Railton

Lesse uit die proses: Refleksies vanaf die GAP-span

Die GAP-navorsing het die navorsingspan in staat gestel om in baie areas te groei en te leer. Ons het elke spanlid gevra om oor die proses na-te-dink en drie dinge wat hulle geleer het, neer te skryf. Hier is sommige van die antwoorde:

- Die meeste spanlede het genoem dat hulle geleer het om as 'n span saam te werk.. *“Ons het geleer dat ons ons kant moet bring en ons werk moet doen sodat die span as geheel daaruit voordeel kan trek”. “Ons het die waarde daarvan besef om die talente en vaardighede van groeplede te benut en die rolle en verantwoordelikhede daarvolgens in te deel.”* Een van die spanlede uit Railton studeer Geografiese Inligtingstelsels (GIS) en het 'n passie, sowel as die vaardighede vir hierdie vakgebied. Ons het dus baie van die opdragte oor hierdie deel van die werk aan hom toevertrou.
- Die spanlede het genoem dat hulle baie meer selfvertroue ontwikkel het, veral om voor ander mense te praat en op-te-tree, aangesien daar baie geleenthede was om hul werk aan te bied, die kontak met gemeenskapslede om die navorsing uit te voer deur werkswinkels, asook die uitvoering van vraelys-opnames.
- *“Ons het geleer hoe waardevol die ‘planne van aksie’ is in die beplanning en uitvoering van navorsing, asook om spanlede te help aanspreeklikheid te aanvaar.”* Die ‘plan van aksie’ is 'n dokument wat deur die navorsingspanleier geskep en gereeld opgedateer word om sodoende die vordering en ontwikkeling van die navorsingsproses te monitor, soos wat moes gebeur en wie se verantwoordelikheid dit was.
- Die spanlede het verskillende vaardighede met betrekking tot hul onderskeie studierigtings geleer, byvoorbeeld aanbiedingsvaardighede, beplanning en uitvoering van werkswinkels, asook spesifieke navorsingsvaardighede. Die blootstellings aan die proses om gemeenskapsbates te karteer, sowel as om navorsing te doen binne die gemeenskapsgebaseerde deelnemende navorsingsbenadering (GGDN), was veral waardevol vir die lede wat verdere navorsing op hierdie gebied wil doen.
- *“Ons het begin om die waarde van aksienavorsing as instrument om maatskaplike verandering en gemeenskapsontwikkeling te bevorder, besef.”*
- *“Ons het ook ontdek hoeveel pret dit is om navorsing te doen, asook om die data saam te analiseer. Navorsing hoef beslis nie 'n eensame proses te wees nie.” ☺*

- Die span het geleer om meer buigsaam te wees en *‘die meeste te maak van wat [hul] het.’* Ter verduideliking kan genoem word die onsekerheid oor hoeveel mense by die werksinkels gaan opdaag, of lede wat lang afstande moet stap om vraelyste te voltooi en onderhoude met sleutelinformante te voer.
- Die spanlede het waardevolle ervaring opgedoen deurdat hulle met onderhoude en opnames in ’n plaaslike gemeenskap gewerk het, bv. om *“geduldig te wees en te luister na wat mense te sê het, om jouself duidelik en op die mees eenvoudigste manier uit te druk.”*
- *“Ons het besef hoe waardevol dit is om ’n inklusiewe benadering (om soveel mense as moontlik te kry om deel van die navorsing te wees) te volg en om die gemeenskap as fokus te hou.”* Die span het gereeld teruggegaan na die doelstellings en mikpunte van die navorsing om hul fokus te behou. *“Dis maklik om fokus te verloor en van die punt af te dwaal; dit is dus nodig om terug te gaan na die oorspronklike rede vir die navorsing.”*
- Alhoewel die navorsingspanlede - veral die plaaslike lede - baie bewus geword het van die vele behoeftes van die gemeenskap, het hulle ook *“ ’n dieper dankbaarheid ontwikkel vir dit wat [hul] het.”*

Die GAP navorsingsproses was baie waardevol, maar beslis nie sonder uitdagings nie.

Een van die grootste uitdagings vir die span was dat hulle nie gereeld kon saamwerk nie, aangesien hulle mekaar slegs Saterdag kon ontmoet. Ander lede van die span kon slegs naweke aan die navorsing aandag gee, aangesien hulle gedurende die week ander werk- en studieverpligtinge gehad het. Dit het daartoe gelei dat baie van die besluitneming slegs kon gebeur wanneer die spanlede bymekaar was, en dit het in baie gevalle veroorsaak dat die proses gesloer het. Dit het ook die omvang van die projek beperk. Die gebrek aan tyd het ook bygedra tot een van die groot uitdagings, naamlik die kwessie van fondse. Dit het beteken dat ons nie ‘wyer’ (dit is om meer sleutelinformante in te sluit) en ‘dieper’ (dit is om belangrike kwessies op-te-volg wat gedurende die gemeenskapsassessering na vore gekom het) kon gaan nie. Sommige van die spanlede het genoem dat dit ’n emosionele uitdaging was om in mense se huise te gaan, na hul stories te luister en hulle nie te kan verseker dat iets gedoen sal word om hul probleme aan te spreek nie. Die uitdagings is egter hanteer en die span het daarin geslaag om mekaar effektief te ondersteun.

In die volgende afdelings van hierdie handleiding word die stappe van die gemeenskapsassesserings-proses beskryf, met spesifieke verwysing na die Railton GAP.

FASES IN DIE NAVORSINGSPROSES

FASE 1: Voorbereiding vir die Navorsing

Die eerste fase behels die uitsortering van verskeie kwessies as voorbereiding vir die navorsing. Hierdie praktiese aspekte kan die volgende insluit: Die finalisering van die navorsingsvoorstel en –ontwerp; die verkryging van etiese klaring; die ontwerp van vrywaringsvorme; die opleiding van spanlede; aanvangsonderhoude met sleutelinformante; en die bemaking van die projek.. Dit is belangrik om te verseker dat die nodige fondse vir die voltooiing van die navorsingsprojek, insluitend alle produkte of uitsettings wat voortvloei uit die navorsingsproses, toegeken is.

Navorsingvoorstel:

‘n dokument wat die rede vir die navorsing insluit, die mikpunte en doelwitte van die navorsing, die metodologie, en praktiese besonderhede soos die voorgestelde tydsduur, begroting, ensovoorts

Die *navorsingsvoorstel* is deur die navorsingspan ontwikkel, deur die adviserende komitee goedgekeur en by die Universiteit Stellenbosch se etiese komitee ingedien vir goedkeuring. Etiese klaring is belangrik vir enige navorsing om te verseker dat die navorsing op die regte maniere gedoen word en nie skadelik is vir enige betrokke nie. ‘n Vrywaringsvorm wat deur die deelnemers onderteken moes word, is ontwerp. Hierdie vorm het dit duidelik gemaak dat deelnemers vrywilliglik deelneem aan die navorsing, dat hulle nie vir hul deelname betaal sou word nie, dat geen skade voorspel word met die navorsingsproses nie, dat hulle geen menslike regte opgee deur deel te neem aan hierdie studie nie en dat hulle op enige tydstop mag onttrek indien hulle sou wou. ‘n *Memorandum van Verstandhouding* is ook opgestel deur die Universiteit Stellenbosch en die Railton Stigting. Hierdie Memorandum van Verstandhouding het die volgende ingesluit: ‘n Opsomming van die navorsingsvoorstel; duidelikheid oor verantwoordelikhede; eienaarskap van die navorsingsdata wat uit die navorsing verkry is; die verantwoordelike gebruik van die projek se finansies; asook die versekering dat die gemeenskapslede in alle publikasies erken word.

GAP Navorsingspan en Opleidingsprogram

In die Railton GAP het die opleiding van die navorsingspan oor ‘n tydperk van drie Saterdagdae gestrek, en dit is deur die twee projek-leiers gelei. Die opleidingsprogram het die volgende onderwerpe behels:

- Dag Een:** Inleiding tot die navorsingsmetodologie binne die GAP-navorsingsproses.
- Dag Twee:** Ontwikkeling van data-insamelingsmetodes en voorbereiding vir die navorsing.
- Dag Drie:** Ontwikkeling van bemakingsstrategieë en data-insamelingsmetodes.

Dag Een
Oorsig van die program
<i>Inleiding tot navorsing</i> • Die wat, wie, waarom en hoekom van navorsing • Wat is Gemeenskapsgebaseerde Deelnemende Aksienavorsing? • Etiek (hoe moet ons te werke gaan)
<i>Railton GAP navorsing</i> • Wat en waarom? Doelstelling en mikpunte van GAP-navorsing • Wie? Identifiseer grense en deelnemers • Hoe? Dinkskrum oor moontlike data-insamelingsmetodes vir GAP
<i>Dokument-analise</i> • Insette: Spanleier • Kort bespreking
<i>Onderhoude</i> • Insette: Spanleier • Kort bespreking
<i>Gemeenskapsassesserings-metodologie</i> • Insette: Spanleier • Kort bespreking
<i>Kartering van Gemeenskapsbates</i> • Insette: Spanleier • Kort bespreking
Dag Twee
Refleksies op vorige dag se opleiding en huiswerk
<i>Ontwikkeling van self-Railton-skets</i> Elke persoon is gevra om hom/haarself in verhouding met Railton te teken (A4)
<i>GAP –navorsing: Grense en Deelnemers</i> • Kontroleer GIS-kaart van Railton en omliggende areas • Besluitneming oor grense • Identifisering van deelnemers (sektore)
<i>Data-ontleding</i> • Insette oor data-analise: Spanleier • Kort bespreking
<i>Beplanning vir Data-insameling</i> Hierdie proses het in klein groepe plaasgevind. Elke groep moes (a) die doel van die bepaalde metode identifiseer, binne die konteks van die navorsingsmikpunte; (b) voorstelle maak oor metodes wat gebruik kan word, prosesse om te volg; (c) bepaal wie deelnemers vir hierdie metode sal wees en (d) identifiseer spesifieke vrae wat gebruik kan word .

Groepe ingesluit is: 1. Geskiedenis van Railton/Swellendam en Dokument-analise 2. Kartering van Gemeenskapsbates (insluitend 'n staptog deur Railton en werksinkels binne sektore) 3. Onderhoude en vraelyste
<i>Deel idees oor metodes:</i> Elke groep het hul idees voorgedra, gevolg deur 'n bespreking
<i>Wie doen wat? (Span-verantwoordelikhede)</i> • Deel van "vaardighede en wens"-lys (die navorsingspanlede het 'n geleentheid gekry om neer te skryf wat hul hoof-vaardighede is, sowel as die vaardighede wat hul graag gedurende die navorsingsproses wil ontwikkel). • Identifisering van spesifieke verantwoordelikhede vir die navorsing
Dag Drie
<i>Deel van self-Railton-prentjie</i>
<i>Finalisering van die navorsingsontwerp</i> 1. Bemaking (nooi mense om deel te neem aan die navorsing) 2. Dokument-analise en historiese navorsing 3. Werksinkels vir gemeenskapskartering 4. Gemeenskapsopname en sleutelinformant-onderhoude
<i>Vorbereiding vir die Navorsing:</i> Lys van opdragte en verantwoordelikhede

Aangesien daar op 'n gemeenskapsbates-karteringsproses besluit is, het ons drie lugfoto's van Swellendam en Railton vanaf GIS (Geografiese Inligtingstelsels) by die Universiteit Stellenbosch gekry om ons te help om 'n beter geografiese beeld van die gemeenskap te kry. Dit het ons in staat gestel om die gemeenskap se grense en onder-afdelings of areas te sien. Hierdie kaart is ook later gebruik om die gemeenskap in verskillende sones vir die vraelys-opnames te verdeel.

Twee van die plaaslike spanlede het onderhoude met lede van die adviserende komitee gevoer. Die doel van hierdie gesprek was om hul opinie te vra rakende watter mense en organisasies by die navorsing betrek moes word. Twee ander plaaslike spanlede en die projekbestuurder, was hoofsaaklik daarvoor verantwoordelik om 'n strategie te ontwikkel om die projek binne die gemeenskap te bemak. Dit moet beklemtoon word dat goeie bemaking van groot belang is, aangesien dit die aantal mense wat die navorsingsessies en werksinkels bywoon, direk beïnvloed. Hierdie twee spanlede is gekies, omdat hulle in die gemeenskap woonagtig is en dus kon opvolg waar nodig. Die bemaking vir die projek het geskied deur mense wat die nuus versprei het, kort artikels in die plaaslike koerant, plakkate in plaaslike winkels, sowel as op die Universiteit Stellenbosch se webtuiste vir gemeenskapsinteraksie.

[Nota aan die leser: 'n Opsomming van die Railton GAP Navorsingsontwerp sal ná die bespreking oor die verskillende navorsingsfases, gegee word]

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP: FASE EEN- Voorbereiding

Doelstellings: Om die navorsingsvoorstel en ontwerp te finaliseer, en om voor te berei vir die navorsing, insluitend opleiding vir die navorsingspan.

Tydsraamwerk: Februarie tot Maart 2010

Verantwoordelikes: Twee navorsingspanleiers – Koördinerer

	Aktiwiteit	Besonderhede
1.1	Etiese klaring	Die navorsingsvoorstel en meet-instrumente is deur die Universiteit se Etiese Komitee goedgekeur
1.2	Ontwerp van 'n vrywaringsvorm	'n Vrywaringsvorm is geskep en deurgegaan deur die Universiteit se Etiese Komitee
1.3	Memorandum van Verstandhouding	Die Railton Stigting en die Universiteit Stellenbosch het 'n Memorandum van Verstandhouding vir die projek geskep
1.4	Navorsingsopleiding en gedetailleerde ontwikkeling van navorsingsontwerp	Dit het oor die loop van drie Saterdag, en deur werkswinkels in Februarie en Maart gebeur
1.5	GIS-kaart	Drie kaarte van die Railton en Swellendam area is vanaf GIS by die Universiteit Stellenbosch verkry
1.6	Onderhoude met PAK lede	Twee plaaslike spanlede het onderhoude gevoer met lede van die PAK, hoofsaaklik om hul insette te kry oor die deelnemers (mense en organisasies) vir die navorsing
1.7	Ontwikkeling van 'n Bemakingstrategie	Twee plaaslike spanlede, tesame met die projek-leier, het 'n bemakingstrategie ontwikkel (maniere om die sleutel belanghebbendes by die navorsing te betrek, veral met betrekking tot die werkswinkels)

FASE 2: Skets 'n Beeld van die Gemeenskap

Dit is belangrik om 'n goeie begrip te hê van die gemeenskap waar jy jou navorsing gaan uitvoer. Om die rede is dit noodsaaklik om met mense te praat wat in die gemeenskap bly, asook om bronne te lees wat die gemeenskap se geskiedenis en huidige konteks beskryf. Hierdie tipe dokumente kan gevind word in biblioteke, museums, munisipale kantore, ensovoorts. Die internet mag ook van groot hulp wees om verskeie bronne van inligting te verskaf. In die geval van die Railton GAP-navorsing, het ons 'n vergadering van een van die bejaarde-verenigings bygewoon en 'n werkwinkel met hulle gehad. Die doel van die werkwinkel was om na hul stories te luister oor die 'goeie ou dae' in die gemeenskap, asook hoe hul die gemeenskap soos dit tans is, ervaar. Ons het 'n tydlyn geskep waarop die oueres belangrike datums vir beide positiewe (gelukkige) en negatiewe (hartseer) gebeurtenisse, kon aandui. (Verwys na die Tydslyn-oefening na die Werkswinkel met die Oueres raamwerk).

Ons het ook 'n opstel-kompetisie by die plaaslike skole geloots. Die leerders is gevra om verskeie take op grond van hul ouderdom/graad te voltooi (verwys na tabel oor historiese verhalende opstel-instruksies). Danksy die opstelkompetisie het baie meer mense bewus geword van die navorsing wat binne die gemeenskap gedoen word, en dit het meegebring dat baie meer mense deelgeneem het aan die navorsing. Ons het ook 'n fokus-groep bespreking gehad met jong professionele beroepsmense wat tans in Kaapstad woon en werk. Hierdie groep stel steeds baie belang in hul tuisdorp en wil graag op verskeie maniere betrokke wees. Ons het baie betekenisvolle inligting van hierdie individue gekry. Dit het ons gehelp om 'n meer kleurvolle beeld van Railton gekry, en dit het die deelnemers die geleentheid gebied om terug te dink aan hul kinderdae in Swellendam.

GAP Historiese Verhalende Opstel-Instruksies

Grade 4 en 5

- Teken 'n prentjie van die oudste gebou/e in Railton
- Skryf die storie van die gebou/e neer in soveel sinne as wat jy moontlik kan
- Maak seker dat jy die storie in die korrekte historiese orde vertel

Grade 6 en 7

- Wat dink jy is die mees belangrikste gebou in Railton?
- Teken 'n prentjie van die gebou in Railton wat jy as die belangrikste sien
- Vertel die storie van daardie gebou

Grade 8 en 9

- Vind by jou familie-lede uit wie van hulle die langste in Railton bly
- Teken 'n prentjie van daardie familielid
- Skryf 'n opstel waarin jy die familielid se lewe en ervaring binne Railton beskryf

Grade 10, 11 en 12

- Vind die oudste moontlike foto/s van mense en/of geboue in Railton en
- Vertel die storie wat by die foto/s pas
- Voer 'n onderhoud met die eienaar van die foto om soveel moontlike akkurate inligting oor Railton te kry

Maak seker dat die storie/s in die korrekte historiese volgorde is wanneer jy hulle vertel

Die doel van die geskiedenis-aspek van die projek was om die navorsers te help om 'n beter beeld van die Railton-gemeenskap te kry, maar dit was ook 'n geleentheid vir mense om oor die verlede te praat, soos die hartseer gebeurtenisse, om erkenning te gee aan die mense wat hul voorafgegaan het, asook om die 'goeie ou dae' te onthou!

Onder vind u 'n raamwerk van die Werkswinkel met die Oueres. Spesifieke fokus op die tydlyn-aktiwiteit, sal daarna gevind word.

Tyd	Aktiwiteit
10:00- 10:30	Spantyd: Bespreking van die dag se program, prosesse en rolle: Werkswinkelleier/hoof-fasiliteerder
10:30- 10:45	Koffie en muffins vir die span
10:45- 10:58	Inleiding tot die projek, die span en die werkswinkel. Verwerking van die ingeligte-geskrewe vrywaringsvorme
10:58- 11:00	Open met gebed: 'n Vrywilliger
11:00- 11:45	Inleiding/ysbreker: Tydlyn aktiwiteit- een spanlid fasiliteer en die res help waar nodig
11:45- 12:00	Verversing vir almal
12:00- 12:45	Fokusgroep-onderhoude: Die kernbelangrike navorsingsvrae is gebruik om die gesprek te rig. Een spanlid fasiliteer en die res neem notas en help waar nodig
12:45- 13:00	Ontlontingsaktiwiteit: Deur een spanlid gefasiliteer
13:00- 13:05	Bedankings en afsluiting

Tydlyn aktiwiteit – Railton GAP: Werkswinkel met Ouere

Spanlede: Hoof-fasiliteerder en die ander spanlede wat help as skribas, fotograawe en tolke (indien nodig)

Tydsduur: 45 minute

Stap Een (3 minute)

- Plaas die vooraf-voorbereide tydlyn op die vloer
- Plaas houers met klippies en met papierblomme elke kant; die houers dien as bakens
- Vra die deelnemers om hul stoele in 'n halwe sirkel te rankskik
- Vra die fotograaf om foto's te neem soos die storie ontvou

Stap Twee (5 minute)

- Vra die *jongste* persoon om 'n *papierblom* op die tydlyn te plaas om sy/haar geboortedatum aan te dui. Dit word deur die skriba neergeskryf
- Vra die *oudste* persoon om 'n *papierblom* op die tydlyn te plaas om sy/haar geboortedatum aan te dui. Dit word deur die skriba neergeskryf

Stap Drie (10 minute X 2 = 20 minute)

- Vra die deelnemers om aan enige negatiewe of hartseer gebeurtenis van Railton te dink en dan 'n *klippie* op die tydlyn te plaas. Die skriba skryf hierdie inligting neer soos mense hul *klippies* op die tydlyn plaas en die noemenswaardigheid daarvan verduidelik.
- Vra die deelnemers om aan enige positiewe gebeurtenis van Railton te dink en dan 'n *papierblom* op die tydlyn te plaas. Die skriba skryf hierdie inligting neer soos mense hul *papierblomme* op die tydlyn plaas en die noemenswaardigheid daarvan verduidelik.

Stap Vier (5 minute)

- Die fasiliteerder vra dan of daar enige ander gebeurtenisse is wat die deelnemers op die tydlyn wil merk deur 'n klippie of papierblom te gebruik. Die skriba skryf hierdie inligting neer soos die mense hul papierblomme of klippies op die tydlyn plaas en die noemenswaardigheid daarvan verduidelik.

Stap Vyf (2 minute)

- Die sessie word afgesluit en die deelnemers word vir hul bydrae bedank.

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP FASE TWEE – Historiese en Huidige Konteks van Railton

<i>Doelstelling: Om die 'Storie van Railton' te begin as 'n manier om 'n historiese, sowel as huidige konteks aan die gemeenskapsassessering te gee</i>		
<i>Tydsraamwerk: Maart tot Augustus 2010</i>		
<i>Verantwoordelikheid: Een spanlid koördineer</i>		
	Aktiwiteit	Besonderhede
2.1	Dokument insameling	Plaaslike spanlid het sekere dokumente vanaf sentrale areas in Swellendam gedurende Februarie ingesamel
2.2	Opstelkompetisie by twee skole in Railton	'n Opstelkompetisie (in opstelformaat) is gebruik om die mondelinge geskiedkundige stories van die volwassenes binne die gemeenskap te kry. Een primêre en een sekondêre skool het aan die kompetisie deelgeneem en die pryse is in September by 'n gemeenskapsvergadering uitgedeel.
2.3	Werkswinkel vir die oueres	Werkswinkel met oueres, insluitend tydlyn en ander bate/behoeftes oefeninge
2.4	Fokusgroep-besprekings met jong beroepsmense	Fokusgroep bestaande uit jong beroepsmense wat tans in Kaapstad woon en werk

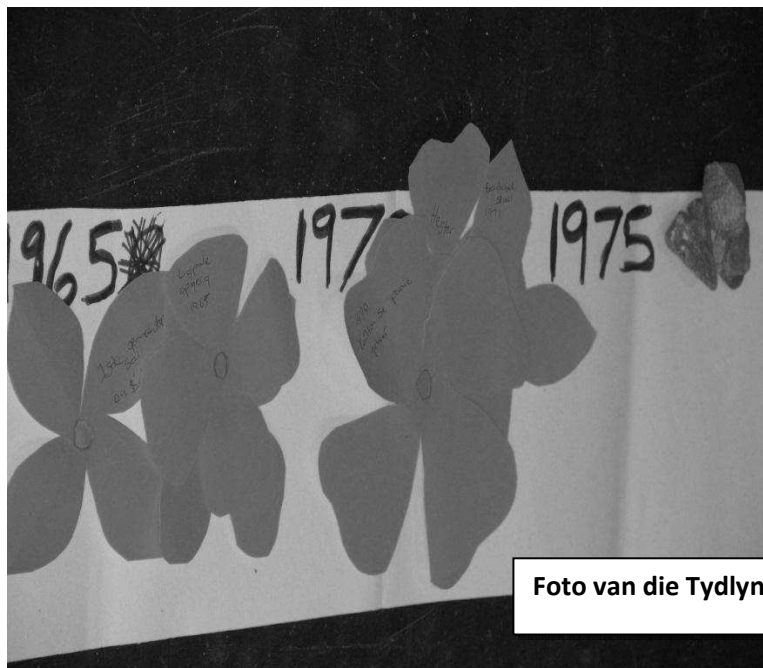

Foto van die Tydlyn met klippies en papierblomme daarop

FASE 3: Werkswinkels vir die Kartering van Gemeenskapsbates

Die kartering van gemeenskapsbates is 'n proses wat die bestaande sterkpunte van die gemeenskap identifiseer en lys (in kategorieë plaas). Hierdie bates, sterkpunte of hulpbronne is nie slegs geboue en strukture binne die gemeenskap nie, maar omvat ook individue, verenigings, klubs, instellings (insluitend kerkgenootskappe en ander geloofgebaseerde organisasies asook skole), gemeenskaps-aangeleenthede, sowel as die goeie verhoudings en dinamika binne die gemeenskap. Die gemeenskapsbates word dan op 'n geografiese kaart geplot sodat daar maklik gesien kan word waar die sterkpunte voorkom. Hierdie metode word gedoen deur die Geografiese Inligtingstelsel (GIS)-karteringsproses.

Wie moet betrokke wees?

Daar is sekere groepe mense wat genooi moet word na die werkswinkels vir die kartering van gemeenskapsbates. Dit is belangrik om verskillende mense te kry sodat hul verskeidenheid die gemeenskap as geheel kan verteenwoordig, byvoorbeeld oueres, volwassenes, die jeug en diensverskaffers in die gemeenskap. Die werkswinkels met verskillende sektore kan dieselfde fokus-areas en sleutelvrae hê, maar mag op so 'n manier aangebied word dat dit meer by spesifieke groepe pas, bv. die jeug. Om mense te kry om die werkswinkels by te woon, kan instellings soos kerk-genootskappe (of ander geloofsgebaseerde organisasies), skole, politieke groepe, verenigings, sportklubs en plaaslike besighede gekontak word. In die geval van die

Railton GAP het die span verkies om verskillende werkswinkels met die verskillende groepe (jeug, volwassenes, oueres en diensverskaffers) te doen. Hierdie metode het ons gehelp om die werkswinkels relevant tot die deelnemers aan te bied, byvoorbeeld die tekeninge met die jeug, en die tydlyn met die oueres.

Wat doen jy gedurende die werkswinkels?

Die inhoud van die werkswinkel behoort op die belangrike navorsingsvrae te fokus, en om die rede moet die aktiwiteite met die deelnemers van so 'n aard wees dat relevante inligting rondom die navorsingsonderwerp verkry word. Werkswinkels is 'n praktiese manier om deelnemers te help om kwessies te identifiseer, daaroor na te dink en dit te bespreek. Ons het byvoorbeeld verskillende kleure "post-its" in die Railton GAP navorsing gebruik. Deelnemers kon een bate per vel skryf en dit dan op die kaart van Railton plak. Hierdie aktiwiteit het 'n visuele manier gebied om die bates in die gemeenskap te identifiseer.

Hieronder is riglyne om te help om programme vir werkswinkels op te stel...

Riglyne vir Werkswinkelprogramme – (Vanuit Railton GAP Navorsing: Jeug, Volwassenes en Dienste werkswinkels)

Werkswinkels vir al drie bogenoemde groepe het die volgende inligting, instruksies en sessies ingesluit:

- Praktiese besonderhede: Plek, Datum en Tyd, Name van fasiliteerders
- Beskryf die rolle van groep-fasiliteerders en skribas – wie wat doen
- Inleiding tot navorsing en die doelwitte van die spesifieke werkswinkel
- Registrasie-prosedure – waar mense hul naam opskryf, kontakbesonderhede en waar hulle notas ontvang
- 'n Raamwerk van elke sessie tesame met 'n beraamde tydsaanduiding
- Pouse-tye (Bv. Tee- tyd, middagete, opkikker tussen sessies)
- Sessies mag insluit:
 - ✓ Verwelkoming en voorstelling
 - ✓ Oriëntering tot die navorsing en die spesifieke werkswinkel
 - ✓ Onderteken vrywaringsvorme
 - ✓ Teken 'n kaart van hoe jy die gemeenskap sien – Deelnemers kan geboue, simbole, woorde, klein prentjies of enige ander vorms insluit
 - ✓ Bespreking van deelnemers se kaarte
 - ✓ Karteer behoeftes en bates binne gemeenskap (gebruik gekleurde “post-its”)
 - ✓ Gesels oor behoeftes en bates (hoekom dit genoem is)
 - ✓ Skep 'n indeks van behoeftes en bates
 - ✓ Prioritiseer behoeftes en bates
 - ✓ Ontwerp 'n aksie-agenda vir Railton en prioritiseer stappe van aksie
 - ✓ Afsluiting
 - ✓ **Slegs in Diens-werkswinkel:** Ons het 'n Spinnepkop-diagram gebruik as visuele aanbieding van die huidige organisasies in Railton wat bydra tot gemeenskapsontwikkeling, asook die deelnemers se siening oor hoe sterk die verhouding tussen organisasies is.

Die Werkswinkelsproses

U sal hieronder 'n raamwerk vind vir die stappe wat gevolg is tydens al die die GAP werksinkels. Let daarop dat die oefening met die Spinnepkop-diagram (sessie sewe) slegs in die Diens-werksinkel gebruik is.

Tabelle: Raamwerk vir die Werksinkel oor die Kartering van Gemeenskapsbates

Sessie Een: Verwelkoming		
Tyd	Aktiwiteit	Wat? (Hulpbronne)
30 min	Registrasie Verversings (tee/koffie) met aankoms	Naamkaartjies, deelnemers-lys en hul kontakbesonderhede, viltpenne en penne, groot <i>oranje</i> "post-it", werksinkel-notas, 5 verskillende tipes lekkers (om in groepe te deel) Twee kaarte van Railton/Swellendam op die muur "PowerPoint"-aanbieding met foto's, en mikrofoon-en klankstelsel
5 min	Formele verwelkoming	

Die GAP-navorsingspan het die deelnemers by 'n tafel verwelkom waar daar naamkaartjies en lys te was wat ingevul moes word. Elke deelnemer het uitdeelstukke oor die projek en die werksinkel ontvang, sowel as 'n *oranje* "post-it" en 'n lekker (wat aangedui het tot watter groep hulle behoort, bv. Crunchies, Smarties). Die groepe het in sirkels gesit, met 'n minimum van 8 lede per groep.

Sessie Twee: Inleiding en Voorstelling		
Tyd	Aktiwiteit	Wat? (Hulpbronne)
15 min	Bekendstelling van alle werksinkeldeel-nemers (insluitend 'n ysbreker)	Groot <i>oranje</i> "post-its" Penne

Instruksie: *Op die "post- it" wat aan u gegee is, skryf een of twee woorde neer wat beskryf hoe u oor die Railton-gemeenskap voel. Dan, in die werksinkel, stel uself voor: (a) U naam, en (b) deel wat u op die "post-it" geskryf het.*

Sessie Drie: Oriëntering tot Navorsing en Werksinkels		
Tyd	Aktiwiteit	Wat? (Hulpbronne)
15 min	Inleiding tot die navorsing	Werksinkel-notas
	Oorsig van die werksinkel	Werksinkel-notas
	Teken die vrywaringsvorme	Vrywaringsvorme deur skrybas ingeneem

Die werkwinkel-fasiliteerder verduidelik die navorsingsdoelstelling (notas), en die werkwinkelraamwerk. Deelnemers word dan gevra om die vrywaringsvorme te lees en te onderteken. Instruksie: *Ons gaan vorms aan u uitdeel om te onderteken, aangesien u vrywilliglik moet deelneem en ook verseker moet wees dat ons u deelname in elke opsig respekteer.* (Vorme word uitgedeel en verduidelik). *Is daar duidelikheid oor wat gedoen moet word? Is daar enige vrae?* (Ondertekende vorme word deur skriba ingeneem.)

Sessie Vier: Teken 'n kaart van Railton		
Tyd	Aktiwiteit	Wat? (Hulpbronne)
20 min	Groepeindeling	Lekkers
	Deelnemers teken 'n kaart van Railton, soos hulle die gemeenskap sien: Individuele oefening	A4 papier (in groepe) Viltpenne en penne (in groepe)
	Deel van individuele kaarte: Fokusgroep-besprekings	Skriba neem notas en neem individuele kaarte in

Die fasiliteerder het die deelnemers gevra om in hul groepe te verdeel (soos aangedui deur die lekkers wat aan die begin uitgedeel is). Vir 'n ysbreker het die deelnemers elkeen 'n kaart van Railton geteken, deur viltpenne en penne te gebruik. Instruksie: *In u groep, bespreek wat u geskryf en geteken het.* Lede in die groep het gepraat oor wat hulle op die A4 papier geskryf en geteken het, gefasiliteer deur 'n GAP-spanlid. 'n Ander spanlid het die inligting neergeskryf (notas geneem) terwyl die deelnemers oor hul tekeninge gepraat het.

Sessie Vyf: Kartering van bates en behoeftes in Railton		
Tyd	Aktiwiteite	Wat? (Hulpbronne)
45 min	Kartering van bates en behoeftes: Groep-oefening	Ongedrukte koerantpapier vir elke groep met Railton grense om hulle. Groot <i>geel</i> en <i>groen</i> "post-its" Viltpenne en penne
	Deel kaarte: Fokusgroepebespreking	Skribas neem notas
	Identifisering van goeie gebruike: Fokusgroepebespreking	Skribas neem notas

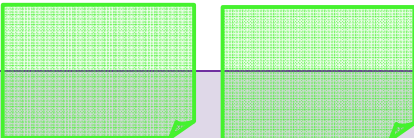
Tydens hierdie oefening, het die deelnemers die name van prioriteit-behoeftes in hul gemeenskap op die *geel* "post-it" geskryf (slegs een behoefte per blad). Hierdie "post-its" is dan op die groep-kaart geplaas. Die *groen* "post-it" is gebruik om die gemeenskapsbates op te skryf (een bate per vel). Die *groen* "post-its" is ook daarna op die groep-kaart geplaas. Die GAP-fasiliteerders het gehelp waar nodig.

Instruksies: *Skryf die belangrikste behoeftes in Railton, op die geel "post-its" wat aan u uitgedeel is. Plaas dit dan op die kaart in 'n area wat op een of ander manier met die behoefte verbind is. Skryf dan op die groen "post-its" belangrike bates (sterkpunte en hulpbronne) in Railton. Plaas dit dan ook op die kaart.*

Die deelnemers het daarna in hul groepe oor die genoemde bates en behoeftes “gepraat” en verder vertel hoekom hulle dit op die kaart geplaas het. Een GAP-lid het gefasiliteer, terwyl die ander notas geneem het. Instruksie: *In u groep, gesels oor die **behoeftes** wat u neergeskryf het en hoekom u hulle gekies het.* Groeplede is toe gevra om ‘areas van goeie gebruik’ te identifiseer en te noem hoekom hulle trots is op hierdie bates. Een van die GAP-lede het fasiliteer, terwyl die ander notas geneem het. Instruksie: *In u groep, neem beurte om te sê watter bates u gekies het, asook hoekom u trots is daarop. Hoekom is hierdie goeie gebruike nodig in Railton?*

(Die fasiliteerders vir die volgende sessie het die raamwerk van die Indeks van Bates op ongedrukte koerantpapier tydens verversings-tyd, voorberei.)

Die Indeks wat gebruik is, het soos volg op die ongedrukte koerantpapier gelyk:

Geïdentifiseerde bates	Ruimte om te Prioritiseer (volgende oefening)
(bv. 'n sekere kerk)	Die deelnemers kon in hierdie ruimte ‘stemme’ aanbring
	

’n Sessie oor die lys en prioritisering van bates het hierna gevolg.

Sessie Ses: Maak ’n lys van en Prioritiseer Bates		
Tyd	Aktiwiteit	Wat? (Hulpbronne)
20 min	Skep ’n indeks van bates: Almal	Groot vel ongedrukte koerantpapier voor in die werkswinkel, met matriks vir indeks wat ingevul kan word (sien bo)
	Prioritiseer bates: Individueel/ almal	Gebruik klein <i>groen</i> “post-its” - twee per persoon
	Opsomming van patrone (hoe gereeld sekere bates genoem is)	

Die werkswinkel-fasiliteerders het ’n indeks/lys van die hoofbates, wat deur die verskillende groepe genoem is, gemaak. Die bates is daarna saam met die deelnemers deurgegaan en hulle kon byvoeg, indien nodig.

Instruksie: *Ons sal nou die **hoofbates** (sterkpunte en hulpbronne) wat deur die verskillende groepe geïdentifiseer is, noem.* (Nadat die lys op ongedrukte koerantpapier vasgelê is)... *Is daar enige persoon/groep wat ’n hoofbate wil byvoeg wat nie op die lys is nie?*

Hierna is aan elke deelnemer twee groen “post-its” gegee, en hulle moes dit op die twee mees belangrike bates op die ongedrukte koerantpapier, voor in die klaskamer, gaan plak.

Instruksie: *Twee groen “post-its” is aan u uitgedeel. Kies die TWEE belangrikste bates wat op die ongedrukte koerantpapier gelys is, en plak u “post-its” in die eerste kolom.* Hierdie oefening sal

ons help om te sien watter bates in Railton as die belangrikste vir die welstand van die gemeenskap, gesien word.

Aan die einde van die oefening het die fasiliteerders vir die deelnemers gevra wat hulle op die ongedrukte koerantpapier sien: Wat was die 'gewildste' bates? (Dit het hulle by die analiseringsproses betrek.)

Sessie Sewe: Identifisering van Gemeenskapsverhoudings en Samewerking <i>Nota: Hierdie oefening is slegs in die Diens-werkswinkel gebruik.</i>		
Tyd	Aktiwiteit	Wat? (Hulpbronne)
20 min	Ontwerp van Spinnekop diagramme: Almal	Ongedrukte koerantpapier Viltpenne, wondergom Sirkels/ovale wat vooraf-geknip is
	Reflekteer oor die Spinnekop-diagram: Almal	Skriba neem notas

In die Diens-werkswinkel is groen sirkels aan elke deelnemer uitgedeel. Die volgende proses is gebruik:

1. Die deelnemers het spesifieke organisasies wat tot die positiewe ontwikkeling binne Railton bydra, geïdentifiseer deur die name van spesifieke organisasie op groen sirkels (een per sirkel) te skryf.
2. Deelnemers is toe gevra om hul sirkels op die ongedrukte koerantpapier, op die muur, te plak.
3. Nadat die fasiliteerder die name van al die organisasies op die ongedrukte koerantpapier gelees het, is deelnemers gevra om die sirkels te verbind van organisasies wat hulle weet saamwerk. 'n Swart (koki) lyn is gebruik om sterk verhoudings aan te dui, 'n groen (koki) lyn is gebruik om sommige verbintenisse tussen die betrokke organisasie(s) aan te dui en 'n rooi ("koki") lyn is gebruik om problematiese of gebrekkige of geen samewerkingsverhouding tussen organisasies te toon.
4. Nadat die skets voltooi is en die deelnemers 'n kans gehad het om dit vir hulself te 'analiseer', het die fasiliteerder dit as volg opgesom: (a) Die sterk verbintenisse en samewerking tussen organisasies; (b) sommige verbintenisse wat tussen organisasies bestaan; en (c) waar daar geen verbintenis bestaan nie, en dus ruimte is vir die ontstaan van nuwe verhoudings in die toekoms bied.

Die volgende instruksies is vir hierdie oefening gegee:

- (1) *Op die groen sirkel wat aan u gegee is, skryf die name van organisasies (een per sirkel) waarvan u weet wat 'n diens aan die gemeenskap van Railton lewer en bydra tot positiewe ontwikkeling.*
- (2) *Plaas u sirkel op die skoon, ongedrukte koerantpapier. (Indien iemand reeds die organisasie wat jy neergeskryf het, opgeplak het, kan jy joue bo-op plak)*
- (3) *(Nadat die organisasies hardop gelees is) Gaan weer vorentoe en trek lyne om die organisasies wat, volgens u, op een of ander manier saamwerk, te verbind. Gebruik 'n **SWART** viltpen indien u weet van 'n sterk verhouding wat reeds tussen sekere*

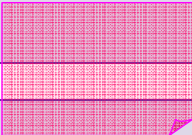
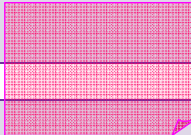
organisasies bestaan. Gebruik 'n **GROEN** viltpen indien u weet dat daar op enige manier, selfs in 'n mindere mate, 'n verhouding tussen die organisasies is, en gebruik 'n **ROOI** viltpen indien daar geen of problematiese verhouding tussen organisasies bestaan.

(4) (Voordat die fasiliteerder die spinnekop-diagram opsom en analiseer, vra hy/sy die volgende aan die deelnemers: Wat sien u wanneer u na die spinnekop-diagram kyk?

Sessie Agt: Ontwerp 'n Aksie-agenda vir Railton		
Tyd	Aktiwiteit	Wat? (Hulpbronne)
20 min	Identifiseer aksie vir die volgende vyf jaar	Ongedrukte koerantpapier met vooraf- getekende indeks van die aksies en prioritisering van aksies Groot pienk "post-its"
	Prioritiseer aksie	Klein pienk "post-its" - twee per persoon
	Opsomming van patrone (aksies wat gereeld genoem is)	

Deur groot *pienk* "post-its" te gebruik, het die deelnemers aksies (een per vel) neergeskryf wat hulle dink geneem moet word om die behoeftes in Railton aan te spreek. Hierdie aksies moet oor die volgende vyf jaar geïmplementeer kan word. Die "post-its" is in die eerste kolom geplaas. Indien 'n aksie herhaal is, is dit slegs bo-op die een wat dieselfde is, geplaas.

Instruksie: *Wat dink u is die belangrikste aksie-stappe wat oor die volgende vyf jaar geneem moet word om die behoeftes in Railton aan te spreek? Skryf u antwoord op die groot, pienk "post-its" wat aan u uitgedeel is. Wanneer u klaar het, kan u u antwoord in die eerste kolom van die ongedrukte koerantpapier plak.*

Aksie benodig	Plek vir prioritisering (volgende oefening)	
Bv. Ontwikkel 'n Jeugsentrum by Thusong		

Nadat die werkswinkel-fasiliteerder die lys 'skoongemaak' het, en dit aan almal voorgelees het, is daar twee klein pienk "post-its" aan die deelnemers gegee. Hierdie klein pienk "post-its" is dan langs die aksie wat na hul mening die belangrikste is vir Railton oor die volgende vyf jaar ,geplak.

Instruksie: *Plak u twee klein pienk "post-its" langs die twee aksies wat vir u die belangrikste is en oor die volgende vyf jaar geïmplementeer kan word. Plak dit in die tweede kolom van die ongedrukte koerantpapier. Aan die einde van die oefening vra die fasiliteerder vir die deelnemers wat hulle op die ongedrukte koerantpapier sien. Wat blyk die belangrikste aksie te wees wat onderneem moet word om Railton verder te ontwikkel? (Dit betrek die deelnemers by die analiseringsproses.)*

Sessie Nege: Afsluiting		
Tyd	Aktiwiteit	Wat? (Hulpbronne)
15 min	Afsluitingsoefening	'n Afsluitings-oefening om die werkswinkel te be-eindig
	Afsluiting van die werkswinkel	
	Middagete	Middagete en koeldrank

Deelnemers het die geleentheid gehad om 'n afsluitingsoefening te doen: *Ons gaan nou die werkswinkel met 'n afsluitingsoefening beëindig. Dit is 'n proses waar ons elkeen toelaat om iets te sê en ook om mekaar te groet. Ons doen dit deur...* (Verskillende werksinkels het verskillende maniere gebruik.) Die werkswinkel-fasiliteerder het dan formeel die werkswinkel afgesluit deur almal vir hul deelname te bedank: *Soos ons afsluit, wil ons (die navorsingspan) u bedank vir u deelname aan hierdie werkswinkel. Die sienings en gevoelens wat hier gedeel is, sal in die navorsing ingesluit word, so u stem sal beslis gehoor word wanneer ons met die Railton-gemeenskap deel wat sy lede sien as die mees belangrikste bates en behoeftes in hierdie gemeenskap, asook watter stappe van aksie geneem moet word om te verseker dat Railton 'n plek van omgee is en 'n opwindende plek om in te leef en te werk!*

Hoe om sin te maak van al die data wat tydens werksinkels verkry is

In die Railton GAP navorsingsproses, het die span saam aan die analisering van die werkswinkel-data gewerk. Dit het oor die loop van 'n vier-dag werkswinkel gebeur en het die volgende stappe ingesluit:

1. Voorbereiding vir *data-analise* (gelei deur navorsingsdoelstellings en mikpunte, en insette oor data-analise). Dit het ingesluit om deur verskeie fases van *tematiese inhouds-analise* te gaan.
2. Identifisering van klein groepies om spesifieke gedeeltes van die analise te behartig (drie spanne: i) bates, ii) behoeftes en iii) prioriteitsaksies)
3. Die eerste vlak van analise van die werksinkels het geskied deur die oorspronklike getikte dokument van elke werkswinkel as basis te gebruik, met aparte spanne wat die data op drie stelle ongedrukte koerantpapier (bates, behoeftes en prioriteitsaksies) geskryf het. Hierdie vlak van data-analise het *alle* inligting wat deur die werksinkels (jeug, volwassenes, oueres en diensverskaffers) verkry is, ingesluit.
4. 'n Tweede vlak van analise is ook op ongedrukte koerantpapier gedoen, deur die data van werksinkels met mekaar te vergelyk in elk van die

Data-analise:

Die proses om sin te maak van al die data wat van die deelnemers aan die navorsingsproses, verkry is

Tematiese inhouds-analise:

'n Metode van data-analise om die kern-temas van die navorsing te identifiseer. Dit word baie keer met behulp van 'n kodering-stelsel gedoen.

drie areas (bates, behoeftes en prioriteitsaksies), en aan te dui hoeveel keer 'n spesifieke item genoem is.

5. 'n Derde vlak van analise is gedoen deurdat die drie spanne die inligting in kategorieë, onder temas herrangskik het. Dit het 'n finale opsomming van die resultate vir elke area (bates, behoeftes en prioriteitsaksies), van die vier werkwinkels gebied.
6. Die vierde vlak van analise het die "terugstaan" van die navorsers behels om 'n vars blik op die navorsing te kry, en om vas te stel of daar nie onderliggende temas in die data is, wat reeds gegenereer is nie.
7. Die volle navorsingspan het ook die analise van die Spinnepkop-diagram wat in die Dienste Werkwinkel gedoen is, aangepak. Met die groot vel ongedrukte koerantpapier voor hulle (met die name van organisasies en lyne wat hulle verbind), het die span 'n dinkskrum gehou om die Spinnepkop-diagram te verstaan deur te let op die volgende aspekte: (a) Kennis te neem van watter organisasies genoem is, (b) watter organisasies nie verbind is met ander nie, (c) verbintenisse tussen organisasies, alhoewel swak, (d) sterk bande tussen organisasies, en (e) enigiets anders wat interessant is!
8. Die span het toe al die data herlei na die hoofnavorsingsvrae.
9. Hierdie opsomming van die resultate is toe as basis gebruik om die vraelyste te ontwikkel.

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP: FASE DRIE- Werkswinkels vir die Kartering van Gemeenskapsbates

Doelwitte: Om die standpunte van sleutel gemeenskap-belanghebbendes (sleutelinformante) te verkry op (a) hulpbronne, sterkpunte en bates van die gemeenskap, (b) prioriteits-behoeftes en (c) aanbevelings vir aksie om gemeenskapsontwikkeling te bevorder

Tydsraamwerk: Maart tot Junie 2010 (Werkswinkels: 8 Mei, 22 Mei, 5 Junie)

Verantwoordelike: Een spanlid fasiliteer

	Aktiwiteit	Besonderhede
3.1	Beplanning van die werksinkels	Dit het hoofsaaklik tydens die navorsing-opleidings werksinkel gebeur
3.2	Vertaling van werksinkel handleiding vir spanlede	Vertaling in Afrikaans waar nodig (bv. instruksies)
3.3	Kry mense om na die verskillende werksinkels te kom	Identifiseer mense en organisasie kanale (bv. skole, kerkgenootskappe, politieke groepe, sport- en ander groepe) om sleutelinformante wat die navorsing kan bywoon, te nomineer. Opvolgwerk gedoen deur SMS'e en besoeke waar nodig
3.4	Werksinkel 1: Jeug	4-uur werksinkel (10:00- 14:00), insluitend verskeie oefeninge en fokus-groep besprekings (FGB's) aangaande bates, prioriteits-behoeftes en toekomstige aksie
3.5	Werksinkel 2: Volwassenes	4-uur werksinkel (10:00- 14:00), insluitend verskeie oefeninge en fokus-groep besprekings (FGB's) aangaande bates, prioriteits-behoeftes en toekomstige aksie
3.6	Werksinkel 3: Diens Sektore	4-uur werksinkel (10:00- 14:00), insluitend verskeie oefeninge en fokus-groep besprekings (FGB's) aangaande bates, prioriteits-behoeftes en toekomstige aksie

FASE 4: Uitvoer van opnames

'n Opname is 'n proses om inligting vanaf *groot groepe* te verkry sodat die steekproef meer verteenwoordigend kan wees. Daar is dus meer mense in die studie wat hul opinie kan gee oor betrokke kwessies. Dit bevorder ook *eienaarskap* van die navorsingsprojek, aangesien meer mense 'n bydrae tot die proses gelewer het. 'n Opname is ook 'n bemarkingsinstrument en maak mense bewus van die groter navorsingsprojek en die doelwitte daarvan. Opnames kan baie effektief wees wanneer dit van *deur-tot-deur* gedoen word, veral as daar plaaslike gemeenskapslede by die proses van data-insameling betrokke is. Beide navorsers en deelnemers moet by die opnames betrokke wees, veral in gevalle waar mense sukkel om die vraelys te lees. Die navorser kan dan elke vraag lees, verduidelik en dan die deelnemer se respons merk.

Stappe in die opname-proses

- Bepaal die doel van die opname
- Besluit hoe groot die streekproef gaan wees, asook toepaslike metodes
- Deel die gemeenskap in sones om te verseker dat die gemeenskap as geheel ingesluit is
- Ontwerp die meet-instrument (bv. vraelys)
- Skep vrywaringsvorme
- Loots die meet-instrument
- Vertaal die meet-instrument indien die gemeenskapslede 'n ander huistaal /moedertaal het
- Besluit op praktiese reëlins (hoe die huishoudings bereik sal word, deur-tot-deur metode, stap of ry)
- Insameling van die data
- Besluit hoe die data van die opnames geanaliseer sal word
- Deel die resultate met die gemeenskap,

Vir die Railton GAP is daar besluit dat die data wat ingewin is deur middel van die werkwinkels met verskillende mense, as basis sou dien vir die vraelys wat deur gemeenskapslede ingevul sou word. Op grond van die statistiese advies van kundiges verbonde aan die Universiteit Stellenbosch, is daar besluit dat 25 huishoudings uit die agt sones in Railton vir die opname gebruik sou word, sodat 'n meer verteenwoordigende steekproef van jeug/volwassenes verseker is. Die navorsingspan is ook gevra om seker te maak dat daar 'n balans rakende geslag (i.e. manlike en vroulike deelnemers) gehandhaaf word. Ras en sosiale klas is nie as faktor ingewerk nie, aangesien daar aanvaar is dat hierdie aspek voldoende gedek sou word deur die agt sones.

Die Railton Vraelys

Die vraelys is ontwikkel rondom die sleutelvrae van die navorsing en het lyste van **bates**, **behoefte**s en **prioriteits-aksie**s, wat reeds deur die vier navorsingswerkswinkels geïdentifiseer, ingesluit. Die gemeenskapslede kon dus slegs volgens die skaal van 0-4 (5-puntskaal) afmerk.

- 0 = Ek is nie seker nie
- 1 = Glad nie belangrik nie
- 2 = Belangrik, maar ek kan daarsonder klaarkom
- 3 = Belangrik
- 4 = Baie belangrik

Die eerste gedeelte van die vraelys het **demografiese inligting** (geslag, ouderdomsgroep, huwelikstatus, huistaal, hoeveel mense in die huishouding is en werkstatus) ingesluit. Die tweede gedeelte het gefokus op **bates/hulpbronne/sterkpunte** in Railton. Hierdie gedeelte het met 'n algemene vraag begin: (*Wat dink u is die belangrikste bates/hulpbronne/sterkpunte in Railton en Swellendam as geheel?*), gevolg deur 'n tabel van bates (uit die werkswinkel-analise verkry), waar die deelnemers op die 5-puntskaal kon afmerk. Dit is gevolg deur die instruksie dat enige ander bates/hulpbronne/sterkpunte in die gemeenskap wat nie genoem is nie, bygevoeg mag word.

Die derde deel van die vraelys het oor die **behoefte**s in Railton handel. Die gedeelte het begin met die volgende vraag: *Wat dink u is die belangrikste behoefte in Railton?*, gevolg deur 'n soortgelyke tabel wat die verskillende behoeftes lys (uit die werkswinkel-analise verkry) en op die 5-puntskaal afgemerkt kon word. Dit is gevolg deur die instruksie om enige ander behoefte wat nie genoem is nie, by te voeg. Hierdie gedeelte het afgesluit met die volgende vraag: *Wat sou u sê is die belangrikste behoeftes (hulpbronne, fasiliteite en dienste) vir die volgende ouderdomsgroepe in Railton: Kinders (jonger as 13 jaar), die jeug (13-25), jong volwassenes (26-40), volwassenes (41-59) en ouers (60 jaar en ouer)?*

Die volgende gedeelte het op die **prioriteitsaksie** binne Railton oor die volgende vyf jaar gefokus. Die eerste vraag was: *Wat dink u is die prioriteitsaksie wat benodig word om Railton as 'n gemeenskap te ontwikkel oor die volgende vyf jaar?* Dit is gevolg deur 'n tabel van voorgestelde aksie (uit die werkswinkel-analise verkry), wat die deelnemers op die 5-puntskaal kon afmerk. Hierdie gedeelte is afgesluit met drie verdere vrae of instruksies:

U is welkom om enige ander stappe van aksie te noem, wat in die volgende vyf jaar geneem kan word om Railton as gemeenskap te ontwikkel.

Watter twee van die bogenoemde aanbevelings, of die wat u bygevoeg het, is vir u die belangrikste?

Is daar enige ander voorstelle wat u wil maak aangaande die ontwikkeling van Railton?

Nadat die navorsingspan die vraelys (gebaseer op die werkwinkel-data) ontwikkel het, het hulle dit saam met vyf lede van die gemeenskap *ondersoek*. Verskeie veranderinge is aangebring op grond van die inligting wat verkry is van die voor- of loodsondersoek. Nadat die vraelys gefinaliseer is, is dit in Afrikaans en IsiXhosa vertaal.

**Loodsondersoek
("Piloting"):**

Die toetsing van 'n meet-instrument (bv. 'n vraelys) om vas te stel hoe deelnemers dit ervaar in terme van lengte,

Om 'n verteenwoordigende steekproef vir die opname te kry, is 'n kaart van Railton gebruik om die gemeenskap en agt verskillende sones verdeel. Huishoudings is ewekansig geselekteer, terwyl daar sorgvuldig gewerk is om te verseker dat beide jeug en volwassenes in die steekproef verteenwoordig sal wees in elke sone. Terwyl die deelnemers die vraag rakende demografiese inligting as 'n huishouding ingevul het, is die ander vrae wat verwys het na die assessering van bates, behoeftes en aksie in die gemeenskap, individueel ingevul.

Die navorsingspan het noukeurig beplan hoe hulle die 200 huishoudings in 'n kort tydjie kon bereik. Hulle het soos Noag se diere (twee-twee) deur die gemeenskap gestap of rondgery om die vraelyste met die gemeenskap van Railton te voltooi. Dit het ongeveer 30 minute geneem om 'n onderhoud te voltooi. Aangesien die navorsingspan in spanne van twee gewerk het, het die een lid gehelp om die vraelyste in te vul, terwyl die ander een die gesprek gelei het. In die tydperk van een week, het die navorsingspan 200 gestruktureerde onderhoude, 25 in elk van die agt sones, gevoer. Aangesien die taalverskil in een area (Machoks) as 'n moontlike probleem beskou is, is 'n ekstra IsiXhosa-sprekende navorser gebruik. Die data verkry deur middel van 200 voltooide vraelyste is geanaliseer deur gebruik te maak van die Statistiese Pakket vir die Sosiale Wetenskappe ("SPSS"). 'n Data-templaas is vooraf opgestel en dit was moontlik om 'n kwantitatiewe analise van die vier dele van die vraelys te maak.

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP: FASE VIER– Gemeenskapsopname (Vraelyste)

Doelwitte: Om die sienings van 'n groter steekproef en belanghebbendes te kry met betrekking tot die volgende: (a) Hulpbronne, sterkpunte en bates in die gemeenskap, (b) prioriteits-behoefte en (c) aanbevelings vir toekomstige aksies om gemeenskapsontwikkeling te bevorder

Tydsraamwerk: Junie tot Augustus 2010

Verantwoordelikes: Spanlede

	Aktiwigteit	Besonderhede
4.1	Ontwikkeling van 'n vraelys	Die vraelys is ontwerp op grond van die data wat verkry is deur die werksinkels en het die volgende areas gedek: (a) Biografiese en demografiese inligting, (b) die bates/sterkpunte van die gemeenskap, (c) prioriteits-behoefte, en (d) voorgestelde aksies vir die toekoms
4.2	Loodsondersoek	Die vraelys is getoets met 'n klein steekproef uit die Railton-gemeenskap
4.3	Vraelys ondersoek deur Statistiek Afdeling by die Universiteit Stellenbosch	Die meet-instrument is ondersoek en die data-basis is geskep
4.4	Vertaling van vraelys en vrywaringsvorm	Die vraelys en vrywaringsvorm is vertaal in Afrikaans en IsiXhosa
4.5	Gemeenskapslede voltooi die vraelyste	Vraelyste is voltooi ('n gestruktureerde onderhoud) deur individue (jeug en volwassenes) deur 200 huishoudings (geneem uit ongeveer 20 000 inwoners en gebaseer op inligting uit die 2001 Sensus), in alle geografiese areas in Railton. Railton is vir hierdie doel in agt sones verdeel. Die navorsingspan het die onderhoude uitgevoer.

FASE 5: Onderhoude met Sleutelinformante

Onderhoude word baie gebruik in sosiale/maatskaplike navorsing. Dit is 'n metode van kommunikasie tussen twee mense om inligting in te samel. Beide persone wat betrokke is (die onderhoudsvoerder en die persoon met wie die onderhoud gevoer word), maak gebruik van verbale, sowel as nie-verbale kommunikasie-style om mekaar beter te verstaan, rapport (empatie) te bou en uiteindelik die relevante inligting te verkry.

ONDERHOUDE AS NAVORSINGSMETODE

TIPES ONDERHOUDE

- **Gestruktureerd:** Verg 'n goed geformuleerde onderhoudstruktuur
- **Semi-gestruktureerd:** Verg geleide vrae en/of onderwerpe wat buigsam en oop is om voorsiening te maak vir ander inligting wat uit die onderhoud mag voortvloei
- **Ongestruktureerd of in –diepte onderhoud:** Laat die deelnemer toe om oor aspekte en faktore te gesels wat hy/sy as belangrik ag aangaande die navorsing

DIE ONDERVOERDER

- Moet duidelik wees oor die navorsingsonderwerp
- Moet beskik oor goeie een-tot-een kommunikasie en groepsfasiliteringsvaardighede
- Moet instaat wees om notas te neem/onderhoud m.b.v toerusting op te neem
- Moet weet watter onderhoudstegniek(e) om te gebruik binne 'n gegewe konteks en vir 'n spesifieke doel
- Moet inligting hê oor die persoon met wie die onderhoud gevoer word.
- Moet instaat wees om 'n onderhoud te voer, insluitend die keuse van 'n geskikte ontmoetingsplek
- Moet die voorgeskrewe etiese beginsels verstaan en daarby hou

ONDERHOUDVOERINGSTEGNOLOGIE

- Oudio-vasleggingstoerusting (band-of digitale opnemer)
- Oudio-visuele vasleggingstoerusting (video-kamera)
- Pen en papier
- Tikvaardighede (indien betrokke by die transkribeer van onderhoude)

Elkeen van hierdie werkwyses verg sekere vaardighede en het beide voor- en nadele

In die Railton GAP is daar *aanvangsonderhoude* met lede van die projek-adviserende komitee (PAK) aan die begin van die navorsing gedoen. Die doel van hierdie onderhoude was om hul menings te kry oor die voorgestelde fokus van die navorsing, naamlik wat hulle as sterkpunte; bates en hulpbronne in Railton en die groter Swellendam gesien het; hul siening van die prioriteits-behoeftes en aksie vir Railton; sowel as om sleutelinformante wat aan die navorsing kan deelneem, te identifiseer. Sleutelinformante is mense wat die gemeenskap goed ken of selfs verskeie dienste daaraan verskaf. Dit mag politieke leiers, opvoeders, munisipale offisiere, maatskaplike personeel, polisiebeamptes, geestelike leiers, besigheidsmense ensovoorts, insluit.

**Onderhoud-
struktuur:**

'n Lys van vrae wat rigting
gee aan die onderhoud

'n Aantal mense en sektore wat nie aanvanklik aan die navorsing deelgeneem het nie of nie die werksinkels kon bywoon nie, is later ingesluit in opvolg-onderhoude wat op 'n een-tot-een vlak gehou is. Die gemeenskapsvraelys (wat in die opname gebruik is) is as *onderhoudstruktuur* gebruik vir en het gedien as gids vir die onderhoude wat met die sleutelinformante later gevoer is.

Die notas van die onderhoud is deur die navorser wat die onderhoud gevoer het, getik. Die data van die aanvanklike onderhoud, sowel as die opvolg-onderhoude, is geanaliseer deur gebruik te maak van 'n tematische inhoudsanaliseringsproses. Temas rondom die navorsingvrae is geïdentifiseer en gegroepeer.

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP FASE VYF– Onderhoude met Sleutelinformante

Doelwitte: Om die sienings van sleutelinformante en belanghebbendes te verkry, wat nie teenwoordig was in bogenoemde prosesse nie, met betrekking tot die volgende: (a) Hulpbronne, sterkpunte en bates van die gemeenskap, (b) prioriteits-behoeftes en (c) aanbevelings vir toekomstige aksies om gemeenskapsontwikkeling te bevorder

Tydsraamwerk: Augustus 2010

Verantwoordelikes: Twee spanlede

	Aktiwiteit	Besonderhede
5.1	Identifisering van sleutelinformante	Gebruik die lys van mense wat genooi is om die werksinkels by te woon, as basis. Sleutelinformante en sektore wat nog nie by die navorsing betrokke was nie, is geïdentifiseer
5.2	Onderhoude met sleutelinformante	Gebruik die vraelys as 'n onderhoudsgids, onderhoude is met sleutelinformante gevoer

FASE 6: 'n Staptog deur die Gemeenskap en Foto-stories

Die gemeenskapstaptog is 'n baie opwindende proses, aangesien navorsers die geleentheid kry om deur die gemeenskap te stap of te ry en foto's te neem van geboue, strukture, die natuur, ensovoorts. Die staptog deur die gemeenskap was soos 'n vars, ligte briesie in die navorsingsproses van die Railton GAP! Dis 'n proses wat lewe gee aan die navorsing, omdat jy die bates, hulpbronne en behoeftes waarvan die deelnemers gepraat het, self kan sien. Daar is verskillende tipes toerusting wat gebruik kan word om die beelde vas te lê, byvoorbeeld digitale kameras, video-kameras, sketse en GPS toerusting (om koördinate van bates op kaarte te kry).

In die Railton GAP het twee spanlede op die gemeenskapstaptog gegaan, die een het foto's geneem, en die ander het die GPS koördinate gekry. Sommige van die bates wat afgeneem is, is kerkgeboue, natuurreserve, skole, parke, dorpsbiblioteek, gemeenskapsentrum en –saal, spelende kinders, ensovoorts. Die foto's is gebruik vir plakkate en is ook in PowerPoint-aanbiedings tydens die vergadering by die gemeenskapsaal in September, gebruik.

Belangrike punte vir Foto-stories

- * Besluit watter toerusting gebruik gaan word
- * Maak seker dat u weet hoe om met die betrokke toerusting te werk (en sorg vir ekstra batterye)
- * Maak 'n lys van die belangrike voorwerpe en entiteite soos bates, wat u wil afneem
- * Kies die beste foto's vir u aanbieding
- * Skep die stories rondom u foto's
- * Besluit hoe u die foto-stories wil aanbied (bv. PowerPoint-aanbieding of plakkate)
- * Skep u foto-aanbieding

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP FASE SES – 'n Staptog deur die Gemeenskap en Foto-stories

Doelwitte: Om 'n visuele beeld te skep van die geïdentifiseerde bates en prioriteit-behoeftes in Railton

Tydsraamwerk: August 2010

Verantwoordelikes: Verskeie spanlede, gekoördineer deur die GIS-ekspert op die span

	Aktiwiteit	Besonderhede
6.1	Staptog en die neem van foto's	Twee spanlede het rondgeloop met 'n digitale kamera, GPS en notaboek om foto's te neem van entiteite (veral bates) gedurende werkswinkels geïdentifiseer
6.2	Foto-stories	Stories geskep rondom sekere foto's
6.3	Kreatiewe samestelling van foto-stories is geskep	Navorsingspan het plakkate gemaak om die foto-stories te ontwikkel as aanbieding gedurende die September gemeenskapsvergadering en die finale aanbieding van die navorsing

FASE 7: GIS Kartering van Gemeenskapsbates

Geografiese Inligtingstelsels (GIS) kartering van gemeenskapsbates is 'n visuele manier om mense te vertel van die sterkpunte en hulpbronne wat in die gemeenskap gevind word. Mense word dus op 'n visuele manier bewus gemaak van bates wat reeds in die gemeenskap bestaan. Die karteringsproses begin deur kaarte te kry van die betrokke gemeenskap. Dit kan verkry word vanaf die plaaslike munisipale- kantoor, GIS departement of Google Maps. Die koördinate van die bates (of enigiets anders wat op die kaart gewys gaan word), gee tesame met foto's 'n visuele beeld van die bate wanneer mense op die skakel/voorwerp druk (bv. 'n bate). Die koördinate word dan in die GIS karteringsstelsel ingevoer deur die gebruik van die nodige sagteware.

Die kaarte wat in die Railton GAP navorsing gebruik is, is verkry van die Universiteit Stellenbosch se GIS departement. Die kaarte is gedurende die werkswinkel gebruik om 'n visuele beeld van die gemeenskap, gedurende karteringsoefeninge (bates en behoeftes), te skep. Vir verdere voorbereiding vir die karteringsproses, het een van die spanlede, wat GIS bestudeer, relevante sagteware geraadpleeg, en ook hulpverlening van die universiteitspersoneel ontvang. Die kaart wat deur GIS geskep is en gemeenskapsbates bevat, is dus 'n verdere uitset of produk van die finale projek.

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP FASE SEWE: GIS Kartering van gemeenskapsbates

Doelwitte: Om die belangrikste bates binne die gemeenskap, soos aangedui deur die deelnemers (deur verskeie maniere wat reeds bespreek is) op 'n kaart van Railton/Swellendam, deur gebruik te maak van GIS sagteware, te identifiseer

Tydsraamwerk: Februarie-September 2010

Verantwoordelike persoon: GIS ekspert spanlid

	Aktiwiteit	Besonderhede
7.1	Verkry relevante lugfoto's van Railton en Swellendam	Gebaseer op die terugvoering wat verkry is, is 3 kaarte vir die werksinkels verkry: (a) Railton, binne Swellendam, (b) Swellendam en (c) Railton, insluitend Cooper-straat. Laasgenoemde was die hoofkaart wat in die werksinkels gebruik is
7.2	Voorbereiding vir GIS Kartering	Ekspert spanlid het relevante programme geraadpleeg, asook verdere bystand gekry
7.3	Skep GIS kaart	Hierdie proses het die identifisering van fisiese bates op die GPS ingesluit, dit is in die GIS sagteware ingevoer, sowel as die kwalitatiewe data vir elke bate.

FASE 8: Data-ontleding

Data-analise is die proses om sin te maak van die navorsingsdata. Die tipe data, kwalitatief of kwantitatief, wat jy ingesamel het, sal bepaal hoe die data geanaliseer word. Vir kwantitatiewe data, veral uit 'n groot steekproef, is dit beter om 'n statistiese pakket (bv. "SPSS") te gebruik. 'n Algemeen gebruikte kwalitatiewe analiseringsmetode is die tematiese inhouds-analise. In hierdie proses word temas wat na vore gekom het, saamgegroepeer. Voordat jy kan begin om jou data te analiseer, moet dit in 'n formaat wees wat die analise sal vergemaklik, byvoorbeeld notas van onderhoude, getikte ongedrukte koerantpapier wat in die werksinkels gebruik is, en 'n opsomming van die kwantitatiewe analiseringsresultate.

Wanneer data vanuit verskillende metodes (opnames, onderhoude en werksinkels) apart geanaliseer word, is dit nodig om alles saam te "trek". Hierdie proses word die *triangulering van data* genoem. In die Railton GAP navorsing, het die span dit saam gedoen!

Railton GAP Voorbeeld: Spanwerk

Die omvattende **raamwerk van analise**, wat deur die navorsingsdoelstelling en -vrae bepaal is, het die volgende kategorieë ingesluit:

1. Railton konteks (geskiedenis en hede)
2. Prioriteit-behoeftes
3. Bates/sterkpunte/hulpbronne
4. Prioriteitsaksies
5. Finale aanbevelings

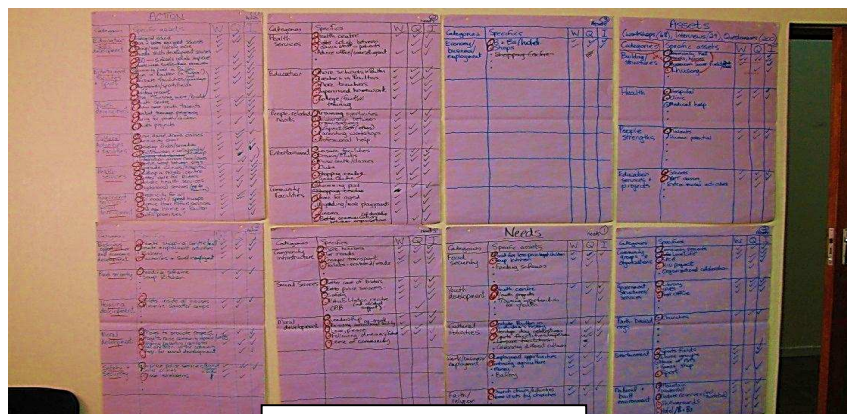
Die **data-stelle** wat gebruik is, het ingesluit:

- Dokument-analise (insluitend skool-opstelle)
- Werksinkel met Ouers
- Werksinkel met Volwassenes
- Werksinkel met Jeug
- Werksinkel met Diensverskaffers (insluitend Spinnepkop-diagram)
- Notas van die onderhoude met sleutelinformante
- Vraelys-opname analise
- Terugvoeringsbylae vanaf Gemeenskapsvergadering
- Gemeenskapstaptog/foto-stories en GIS
- Span-analise en aanbevelings (by navorsingspan-werksinkel in Oktober)

Die samewerkende analiseringsproses wat die navorsingspan gevolg het, het die volgende stappe behels, eerstens is die onverwerkte data aan die spanlede, wat in vier groepe gedeel is, uitgedeel: (a) Dokument-data-span, (b) werksinkel-data-span, (c) vraelys-data-span en (d) onderhoudsdata-span. Vervolgens het die vier kleiner spanne die opgesomde data van hul dokumente gebruik om die volgende vrae te beantwoord oor: (a) Railton se geskiedkundige storie, (b) gemeenskapsbates, (c) gemeenskapsbehoeftes en (d) prioriteit gemeenskap aksies. Hierdie opsommings is op aparte ongedrukte koerantpapier geskryf en getik.

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP FASE AGT – Data Ontleding

<i>Doelwitte: Om alle analyse saam te voeg (triangulering van data) rondom die navorsingsdoelwitte en –vrae</i>		
<i>Tydsraamwerk: Augustus -September 2010</i>		
<i>Verantwoordelikes: Die navorsingspan</i>		
	Aktiwiteit	Besonderhede
8.1	Konteks van Railton: *Dokument analise *Skool-opstelle *Werkswinkels met Ouere	Data wat betrekking hou met Railton se geskiedenis (alle metodes) saamgevoeg Data met betrekking tot huidige Railton-konteks ook saamgevoeg
8.2	Gemeenskapsbates: *Werkswinkelnotas *Notas van fokus-groep se besprekings *Vraelys-analise *Individuele onderhoude	Die bates wat deur die verskillende metodes geïdentifiseer is, is saamgevoeg om 'n sentrale lys te vorm, in rangorde soos nodig. Die resultate van die Spinnepkop-diagram is opgesom, goeie samewerking is beklemtoon, asook waar dit nog meer in Railton ontwikkel moet word.
8.3	Prioriteit-behoeftes in gemeenskap: *Werkswinkelnotas *Notas van fokus-groep se besprekings *Vraelys-analise *Individuele onderhoude	Die behoeftes wat deur die verskillende metodes geïdentifiseer is, is saamgevoeg om 'n sentrale lys te vorm, in rangorde soos nodig. Die rangorde het gehelp om prioriteit-behoeftes en areas vir aksie binne die volgende vyf jaar, te identifiseer

Samevoeging van data

FASE 9: Deel die Navorsingsresultate

Om jou navorsingsresultate te deel, is 'n baie opwindende proses. Dit is 'n geleentheid om met jou werk te spog en ook die gemeenskap in te lig oor die navorsingsproses en resultate. Daar is verskeie maniere om die resultate oor te dra; alhoewel dit deur die gehoor, doel en konteks bepaal word. Sommige van die kontekste waar jy jou resultate kan aanbied, sluit in openbare, sowel as geslote gemeenskapsvergaderings, vergaderings met finansiële borge, konferensies, en wetenskaplike tydskrifte. Die skryf van verslae, PowerPoint-aanbiedings, foto-stories en feiteblaaie is moontlike maniere om jou resultate aan verskillende gehore oor te dra. In die geval van die Railton GAP, het die span die voorlopige resultate op Erfenisdag aan die gemeenskap voorgedra en mense die geleentheid gebied om hul insette te gee. Die terugvoering is in die finale analiseringsproses ingesluit om voorstelle vir gemeenskapsontwikkeling te maak. Die span het ook 'n aanbieding by die Gemeenskapsinteraksie Konferensie, wat deur die Universiteit Stellenbosch gereël is, gelewer. Die fokus van hierdie aanbieding was egter nie die resultate nie, maar wel die navorsingsbenadering- en proses.

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP FASE NEGE: Deel die Navorsingsresultate en aanbevelings

Doelstellings: Om die resultate van die navorsing aan te bied deur op die drie hoof areas van die navorsing te fokus: (a) bates/hulpbronne/sterkpunte in die gemeenskap; (b) identifisering van prioriteit-behoefte; (c) areas wat aanbeveel word vir toekomstige aksie. Hierdie proses is ook gebruik om terugvoering te kry oor die aanbevelings wat gemaak is.

Tydsraamwerk: Augustus – September 2010

Verantwoordelikes: Die navorsingspan

	Aktiwiteit	Besonderhede
9.1	Die opskryf van die navorsing vir die gemeenskapsaanbieding	Dit het 'n gemeenskap-feiteblad, plakkate, PowerPoint aanbiedings (Insluitend GIS kartering), televisiedekking, en foto's, ingesluit.
9.2	Erfenisdag-aangeleentheid	Die gemeenskapsvergadering is op Erfenis-dag gehou, 12:00 tot 14:30 op 24 September, by die Sekondêre Skool in Railton
9.3	Aanbieding van lyste met aanbevelings uit die navorsing: Vir gemeenskapsbetrokkenheid	'n Opsomming van die navorsingsbevindinge en aanbevelings is aan die gemeenskap voorgedra by die vergadering in September, en lede van die gemeenskap is gevra om te reageer (met behulp van die Feiteblaaie).
9.4	Skep 'n finale lys van aanbevelings	Die insette van die gemeenskap is geanaliseer deur die navorsingspan, en hierdie aanbevelings is by die navorsingsverslae geïntegreer.

FASE 10: Opskryf van die Navorsing

Die proses om jou data op te skryf is om die inligting wat jy deur die navorsingsproses gekry het, in 'n meer toeganklike formaat te plaas sodat mense dit kan lees. Hoe jy die data opskryf, sal grootliks afhang van vir wie jy dit skryf, wie dit moet lees. Wanneer jy vir die groter publiek skryf, is jou taalgebruik baie meer toeganklik as wanneer jy vir 'n akademiese gehoor skryf. Jou gehoor bepaal grootliks die diepte van jou skryfwerk, en wat jy kies om in te sluit. Vir die een gehoor mag jy baie uitbrei

oor die navorsingsproses in die een konteks, terwyl 'n ander gehoor hoofsaaklik in die resultate belangstel. Die uitsette van die Railton GAP het 'n gedetailleerde navorsingsverslag ingesluit; 'n spesifieke verslag aan die Railton Stigting, wat op aanbevelings fokus; 'n handleiding oor gemeenskapsassessering (hierdie handleiding); feiteblaaie wat uitgedeel is by die gemeenskapsvergadering vir terugvoering; 'n DVD met al die relevante dokumentasie, sowel as 'n onderhoud met spanlede en ander aspekte van die navorsingproses wat deur Swellendam TV gedek is.

Sleutelpunte vir die Skryf van 'n navorsingsverslag

- Weet vir wie jy dit skryf
- Wat dit is wat jou gehoor wil weet
- Die tipe taal wat jy gebruik moet by jou leser "pas"
- Wees bewus van jou sluitingsdatums en werk daarvolgens
- Voorsien genoeg tyd vir die vertaal van dokumente

Railton GAP Voorbeeld: NAVORSINGSONTWERP FASE TIEN – Opskryf van die Navorsing

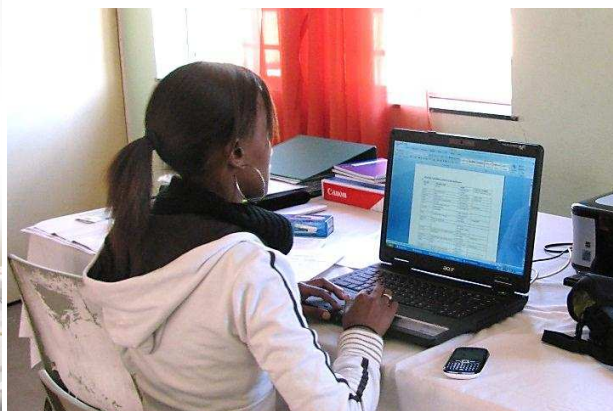
Doelwitte: Om die resultate van die navorsing in 'n geskrewe formaat aan te bied, met die fokus op (a) die navorsingsproses, (b) bates/hulpbronne/sterkpunte van die gemeenskap, (c) prioriteit-behoeftes en (d) areas wat aanbeveel word vir toekomstige aksie (aanbevelings)

Tydsraamwerk: September - November 2010

Verantwoordelikes: Spanleiers deur ander spanlede ondersteun

	Aktiwiteit	Besonderhede
10.1	'n Formele navorsingsverslag	'n Volle Navorsingsverslag van 100 bladsye is geskep.
10.2	'n Verslag vir die Railton	'n Korter, spesifieke verslag is vir die Railton Stigting saamgestel

	Stigting	met spesifieke aanbevelings met die Stigting se werk in Railton
10.3	'n Gemeenskapshandleiding	'n Toeganklike handleiding oor die proses van navorsing gedurende hierdie projek is geskep. (Hierdie handleiding!)
10.4	'n DVD deur plaaslike Swellendam TV en 'n aantal dokumente	'n DVD met die belangrikste dokumentasie en aanbiedings, insluitend 'n plaaslike TV film oor die navorsingsproses, is saamgestel.

Navorsingsgebruik: Die Uitdaging van Aksie

'n Belangrike doelwit van die Gemeenskapsgebaseerd Deelnemende Navorsing (GGDN)-benadering is navorsing met die doel om die gemeenskap te ondersteun of om maatskaplike aksie te bevorder. Die resultate wat deur enige navorsing, binne hierdie benadering verkry is, moet dus verbind wees aan een of ander vorm van aksie wat die verdere ontwikkeling van die gemeenskap sal ondersteun.

Wat beteken dit? Hier volg sommige maniere van hoe die 'aksie' gedeelte nagestreef kan word:

- Die **GGDN benadering** tot navorsing is *aksie* op sy eie, aangesien dit die ontwikkeling van alle betrokkenes in die proses, insluit. Dit sluit die vaardigheids-ontwikkeling in van alle lede van die navorsingspan, asook die mense wat deelgeneem het aan die werksinkels en ander vorme van data-insameling en data-analise.
- In GGDN is dit belangrik dat die proses-van-aksie gebou word op die **navorsingsvoorstel**. Dit verseker ook dat die befonders van die navorsing, en dié wat in die navorsing betrokke is, bewus is van en getrou bly aan die aksies wat deur die navorsing aanbeveel is.
- **Dokumente** wat geskryf is om die proses en resultate van die navorsing vas te lê, kan dien as 'n hulpbron om befonding vir gemeenskapsprojekte te identifiseer.

Dit is belangrik dat 'n proses wat alle relevante rolspelers insluit, gevolg word om 'n ***plan van aksie*** te ontwikkel sodat die aanbevelings wat in die navorsing gemaak is, gevolg word.

In die geval van Railton GAP, is aksie op die volgende maniere nagestreef:

- Die GGDN-benadering in die GAP is reeds 'n vorm van gemeenskapsaksie, aangesien die navorsingsproses en die bou van navorsingsvaardighede ook plaaslike mense ingesluit het. Die deelname aan hierdie proses het baie mense gehelp om te fokus op die sterkpunte en die behoeftes van hul gemeenskap. Verder was hulle deel van 'n proses waar hulle kon sê watter aksies in hul gemeenskap moet plaasvind.
- Die navorsingsproses is op 'n praktiese manier in hierdie handleiding uiteengesit. Hopelik sal dit ander, binne en buite Railton, in staat stel om hieruit te leer en soortgelyke navorsing te doen.
- Die resultate van hierdie navorsing kan deur die gemeenskap gebruik word om projekte te identifiseer en om die nodige befondsing vir sulke projekte te motiveer.
- 'n Spesiale verslag van hierdie navorsing, is geskep vir die Railton Stigting, met die doel om praktiese voorstelle te maak vir spesifieke aksies. Dit skakel direk met aksie. *Dit is gebruik* as basis vir die ontwikkeling van 'n *plan van aksie* vir die volgende vyf jaar.
- Die *vennootskap* tussen die Railton Stigting en die Universiteit Stellenbosch het deur die GAP navorsing begin. Hierdie vennootskap sal voortgesit word, en sal as sulks op een of ander manier streef na *aksie* as 'n navorsingresultaat.

Dankbetuiging

Eerstens wil ons die Railton Stigting (Nederland), in besonder mnr. Thomas van der Ven, en die Universiteit Stellenbosch bedank vir hul ruim finansiële ondersteuning tot hierdie projek. Mnr. Basil May, koördineerder van die Railton GAP, word veral bedank vir die belangrike rol wat hy gespeel het om hierdie hele inisiatief “bymekaar te hou”.

Die navorsing sou ook nie moontlik gewees het sonder die deelname van die Railton-inwoners nie, sowel as die mense van die verskillende dienssektore wat aan verskeie aktiwiteite van die projek deelgeneem het. Ons hoop dat hierdie verslag en ander uitsette van die navorsing verdere ontwikkeling binne hierdie gemeenskap sal stimuleer en steun.

Ons wil graag die Projek Adviserende Komitee (PAK) van hierdie GAP bedank vir hul ondersteuning in die ontwikkeling en implementering van hierdie inisiatief.

- Mnr. Basil May (Voorsitter)
- Mnr. Harry Prince (Sekretaris)
- Prof Sandy Lazarus (Navorsingspanleier)
- Prof Tony Naidoo (Mede- navorsingspanleier)
- Me Elizabeth Nelson (Verversings-koördineerder)
- Me Frances Petersen (Bestuurder van die Thusong-sentrum)
- Me Deidré Sauls (Administratiewe assistent: Navorsingspan)
- Me Margaret Lotz (Lewens Oriëntering: Swellendam Sekondêre Skool)
- Me Mary-Anne Juries (Lewens Oriëntering: Bontebok Primêre Skool)
- Mnr. Kosie Sefoor (Gemeenskapsleier)
- Me Agnes Mbatyaswa (Gemeenskapsleier)
- Mnr. Grant Demas (Universiteit Stellenbosch - Navorser)
- Me Lorenza Williams (Universiteit Stellenbosch- Navorser)
- Me Jamie-Lee Martin (Railton Navorsingspanlid)

Me Elizabeth Nelson word in besonder bedank dat sy die spysenering tydens vergaderings en ander aangeleenthede gedoen het. Haar onbaatsugtige diens en ondersteuning aan die navorsingspan word hartlik waardeer.

Ons wil graag ons dank uitspreek aan die Rektor en personeel van die Universiteit Stellenbosch wat op verskeie maniere tot hierdie projek bygedra het. Verlaas die volgende mense wat fondse, hul kennis en vaardighede asook tyd opgeoffer het in hul amptelike, maar ook persoonlike hoedanighede:

- Prof. Julian Smith (Vise-Rektor: Gemeenskapsinteraksie)
- Prof. Arnold van Zyl (Vise-Rektor: Navorsing)
- Dr. Jerome Slamet (Senior Direkteur: Gemeenskapsinteraksie)
- Prof. Tony Naidoo (Hoof: Sielkunde Departement)
- Me. Inge Scholtz (Prof. van Zyl se assistente)

- Me. Laetitia van der Merwe (Prof. Smith se assistente)
- Mev. Cecile Joubert (Prof. Naidoo se assistent)
- Mnr. Howard Gordon (Dr. Slamet se assistent)

Die volgende lede van die Universiteit Stellenbosch word vir hul direkte bydrae bedank:

- Claudia Alexander en Jamil Khan van die Sielkunde Departement, wat die data van die gemeenskapsopname-vraelys, verwerk het.
- Die Departement Sielkunde vir vervoerkoste vir die navorsingspanlede vanaf die universiteit om vergaderings, opleiding en werkswinkels in Swellendam by te woon.
- Garth Stephenson van die Geografie Departement, vir raadpleging met die GIS

’n Spesiale woord van dank word uitgespreek aan mnr. Maarten van der Ven, Voorster van die Railton Stigting Raad Swellendam, wat die projek se finansies saam met mnr. May bestuur het. Saam met hom bedank ons ook die Raad vir die oorsig oor die projek en vir die voorsiening van ’n geouditeerde finansiële verslag nadat alle rekeninge vereffen is.

Ons bedank ook vir mnr. Jan Jansen, Burgermeester van Swellendam vir sy onbaatsugtige ondersteuning van hierdie projek. Danksy sy intervensie is munisipale fasiliteite soos die burgermeesters-buithuis by die munisipale kampterrein en die Thusong-sentrum gratis of teen ’n nominale fooi gebruik. In hierdie verband wil ons ook eer betuig aan Me Bernedette Scholtz (Munisipale Verbinding-offisier), Me Carmen Cupido (Waarnemende Burgermeesters-sekretaresse) en Me Frances Petersen (Bestuurder: Thusong-sentrum) wat ons in vele opsigte bygestaan het.

Ons is baie dankbaar vir SwellendamTV, en Me Cathy van Eeden in besonder, vir hul bereidwilligheid om ons navorsingsproses vrywilliglik op te neem en ’n DVD te skep wat die sleutelaspekte van die navorsing vasgelê het. Dit is ’n waardevolle bron vir hierdie proses en betoon eer aan die mense van Railton.

Ons bedank vir Mnr. Japie Kellies (Waarnemende hoof: Swellendam Sekondêre Skool) en Eugene van Niekerk (Adjunkhoof: Swellendam Sekondêre Skool) vir hul bereidwilligheid om die navorsingspan toe te laat om die koshuis-saal te gebruik wanneer daar geen ander fasiliteite binne Railton beskikbaar was nie.

Baie dankie aan Me Caitlin Dames, ’n baie talenvolle jong kunstenaar, vir die sketse in hierdie Handleiding. ’n Verdere woord van dank gaan aan Me Alma Jacobs en Dr Izanette van Schalkwyk vir die Afrikaanse vertaling en taalversorging van hierdie Handleiding uit die oorspronklike Engelse teks.

En laastens, hierdie Handleiding is ’n produk van die kollektiewe werk van die Railton Navorsingspan. Die span word dus bedank vir die uitmuntende toewyding en goeie werk gedurende die GAP proses tydens 2010.

Kontak asb. vir Prof Tony Naidoo vir navrae: avnaidoo@sun.ac.za